


TAALSPRONG

LEERKRACHTHANDLEIDING

Thema 8: Vroeger en nu

Introductie	5
Lesuitwerkingen	15
WEEK 1	
Les 1 Vroeger en nu	16
Les 2 Speelgoed vroeger/nu	18
Les 3 Het huisje dat verhuisde (1)	20
Les 4 Het huisje dat verhuisde (2)	23
Les 5 Herhalingsles	25
WEEK 2	
Les 6 Het dinosaurusei	26
Les 7 Rex en Bronto	29
Les 8 De pijl en boog	31
Les 9 Jagen	33
Les 10 Herhalingsles	35
WEEK 3	
Les 11 Namenfeest	37
Les 12 Een huis op de maan	39
Les 13 Later als ik groot ben (1)	42
Les 14 Later als ik groot ben (2)	44
Les 15 Herhalingsles	46
HERHALINGSWEEK	
Herhalingsdag 1	47
Herhalingsdag 2	49
Herhalingsdag 3	51
Herhalingsdag 4	52
Herhalingsdag 5	53
Kopieerbladen	55
Materialenlijst	77



Introductie

- Verhaallijn
 - Themadoelen
 - Doelwoorden
 - Gebruikswwoorden
 - Woordschema's
 - Plaat
 - Poster tegenstellingen
 - Poster synoniemen
 - Poster voorzetsels
 - Lied/gedicht
 - Verhalen/boek
 - Film
-

VERHAALLIJN

Het achtste thema van de methode Taalsprong gaat over tijd. Middels een tijdmachine worden de concepten vroeger, nu en later uitgelegd.

In de eerste week gaan de kinderen terug in de tijd. Ze zullen zien dat een klas er vroeger heel anders uitzag en dat kinderen van toen met ander speelgoed speelden dan de kinderen van nu. In het prentenboek 'Het huisje dat verhuisde' zien de kinderen dat het leven er vroeger anders uitzag dan nu. Er wordt ingegaan op de verschillende vervoermiddelen en de concepten rustig en druk komen aan bod. In de tweede week gaan de kinderen nog verder terug in de tijd en worden het dinosaurustijdperk en de indianen behandeld. In week drie leren de kinderen dat je ook naar 'het later' (de toekomst) kunt kijken. Wat zul je later als je groot bent voor een beroep uitoefenen? En hoe zou het zijn om naar de maan te gaan en daar te wonen? De laatste week van het thema wordt hetgeen in het thema aangeboden is, herhaald.

THEMADOELEN

MONDELING TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar fictie (de verhaallijn volgen en begrijpen).
- De kinderen kunnen vragen over een verhaal correct beantwoorden.
- De kinderen kunnen eenvoudige zinnen maken.
- De kinderen kunnen een spel spelen met medeleerlingen.
- De kinderen kunnen een kort en simpel verhaal vertellen.

Subdoelen

- beantwoorden van verkennende oriëntatievragen;
- koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie;
- beantwoorden van open vragen;
- begrijpen van de strekking van een verhaal;
- aangeven (aan de hand van platen) van de juiste volgorde van een verhaal;
- samenvatten van een verhaal (met gestuurde opdracht);
- vertellen van een kort en simpel verhaal;
- formuleren van zinnen;
- gericht luisteren/kijken naar een film;
- gericht luisteren naar de tekst van een lied;
- plaatsen van gebeurtenissen in de goede volgorde;
- toepassen van functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste);
- gericht luisteren naar de tekst van een gedicht;
- navertellen van een verhaal;
- uitwisselen van informatie;
- voeren van een kort gesprek.

SCHRIFTELIJK TAALONDERWIJS

- De kinderen kunnen instructies op een werkblad uitvoeren.

Subdoel

- uitvoeren van instructies op een werkblad.

TAALBESCHOUWING

- De kinderen kunnen tegenstellingen toepassen.
- De kinderen kunnen synoniemen toepassen.
- De kinderen kunnen aangeven waar bijvoeglijke naamwoorden naar verwijzen.

Subdoelen

- toepassen van tegenstellingen;
- toepassen van synoniemen;
- toepassen van bijvoeglijke naamwoorden;
- toepassen van rijmwoorden.

WOORDENSCHAT

- De kinderen kunnen de doelwoorden (49) uit het thema herkennen en benoemen.
- De kinderen kunnen de gebruikswwoorden (28) uit het thema begrijpen.

Subdoelen

- uitbreiden van de woordenschat;
- kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE KLAS: VROEGER/NU, HET SPEELGOED: VROEGER/NU, DE VERVOERMIDDELEN VROEGER/NU, DE DINOSAURUS, DE INDIAAN, JAGEN, VROEGER/NU/LATER en BEROEPEN;
- herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

DOELWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van de 'nieuwe' woorden die, binnen de lessen van dit thema, speciale aandacht krijgen. Aan het einde van dit thema dienen de kinderen deze woorden zowel receptief als productief te beheersen.

- | | | |
|----------------------|------------------------|----------------------|
| 1. aarde, de | 18. kano, de | 35. poot, de |
| 2. astronaut, de | 19. knikker, de | 36. raket, de |
| 3. beest, het | 20. koets, de | 37. rustig |
| 4. beroep, het | 21. kop, de | 38. skateboard, het |
| 5. bijl, de | 22. kwartet, het | 39. speelgoed, het |
| 6. boog, de | 23. lang geleden | 40. speer, de |
| 7. brullen | 24. later | 41. spoor, het |
| 8. computerspel, het | 25. lego, de | 42. springtouw, het |
| 9. dinosaurus, de | 26. maan, de | 43. tol, de |
| 10. dokter, de | 27. metro, de | 44. tractor, de |
| 11. druk | 28. nu | 45. veranderen |
| 12. gebruiken | 29. ongevaarlijk | 46. verpleegster, de |
| 13. gevaarlijk | 30. paard-en-wagen, de | 47. vlees, het |
| 14. hangmat, de | 31. pijl, de | 48. vrachtauto, de |
| 15. hoepel, de | 32. piloot, de | 49. vroeger |
| 16. indiaan, de | 33. plant, de | |
| 17. jagen | 34. politieagent, de | |

GEBRUIKSWOORDEN

Deze woordenlijst is een overzicht van woorden die naast de doelwoorden aan bod komen binnen dit thema en wel zo frequent dat verondersteld kan worden dat de kinderen deze woorden aan het einde van dit thema in ieder geval receptief beheersen.

- | | | |
|--------------|---------------------|-------------------|
| 1. airco, de | 11. ei, het | 21. spelen |
| 2. andere | 12. ene | 22. stoep, de |
| 3. aparte | 13. eruit | 23. streep, de |
| 4. baby, de | 14. feest, het | 24. synoniem, het |
| 5. barst, de | 15. hoofdtooi, de | 25. tuin, de |
| 6. berg, de | 16. kleurenfoto, de | 26. verhuizen |
| 7. boer, de | 17. knop, de | 27. vervoeren |
| 8. dan | 18. rij, de | 28. weg, de |
| 9. drukken | 19. schoolbord, het | |
| 10. eerst | 20. schudden | |

WOORDSCHEMA'S



Aan het einde van het thema hangen aan de woordmuur alle woordschema's, die gedurende dit thema aan bod komen. Hieronder een overzicht van deze woordschema's. Een digitale uitgave van de woordschema's is te vinden op de website www.ea.aw/catalog/taalsprong/.

1. De woordkast DE KLAS: VROEGER/NU:



DE KLAS VROEGER



DE KLAS NU



2. De woordkast SPEELGOED: VROEGER/NU:



HET SPEELGOED VROEGER



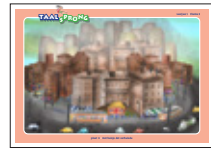
HET SPEELGOED NU



3. De woordkast VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU:



**HET VERVOERMIDDEL
VROEGER**



**HET VERVOERMIDDEL
NU**



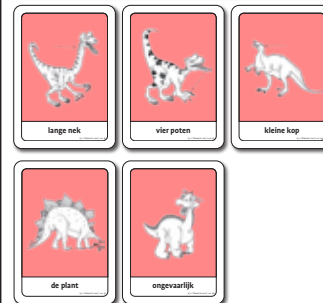
4. De woordkast DINOSAURUS: REX/BRONTO:



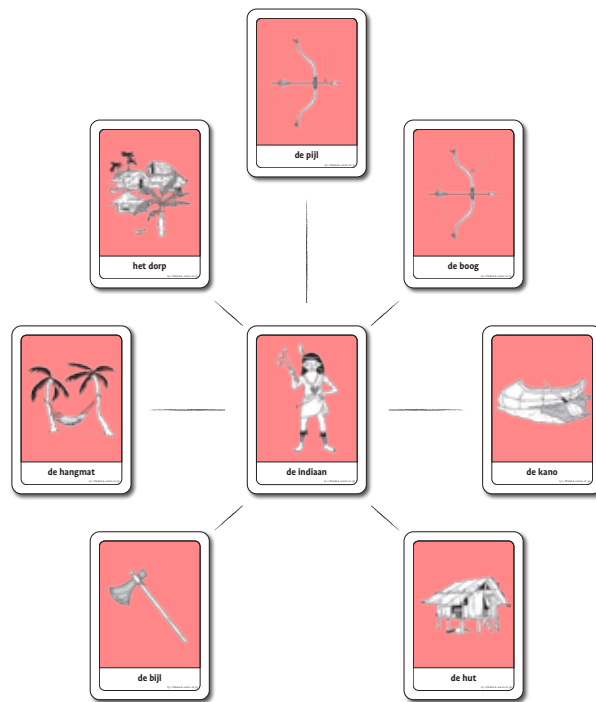
**DE DINOSAURUS:
BRONTO**



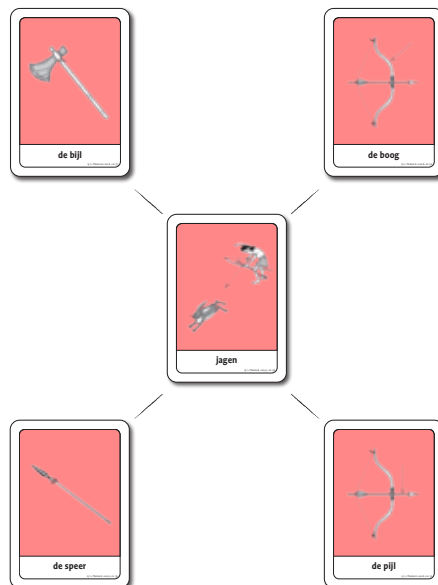
**DE DINOSAURUS:
REX**



5. De woordspin DE INDIAAN:



6. De woordspin JAGEN:



7. De woordtrap VROEGER/NU/LATER:

PLAAT

De volgende plaat wordt in dit thema ter ondersteuning van het woordenschatonderwijs aan de woordmuur gehangen.



BEROEPEN:



POSTER TEGENSTELLINGEN



In dit thema worden twee nieuwe tegenstellingen aangeboden, te weten 'rustig'/'druk' en 'ongevaarlijk'/'gevaarlijk'. Herhaal de tegenstellingen die in voorgaande thema's aan bod gekomen zijn. U kunt ervoor kiezen om de tegenstellingen die nog niet aan bod gekomen zijn, af te dekken.

POSTER SYNONIEMEN



In dit thema worden vijf nieuwe synoniemen aangeboden, te weten 'rustig'/'stil', 'het dier'/'het beest', 'lang geleden'/'vroeger', 'schreeuwen'/'brullen' en 'de aarde'/'de wereld'.



POSTER VOORZETSELS



In dit thema wordt de poster VOORZETSELS herhaald.



LIED/GEDICHT



In dit thema worden één liedje en één gedichtje aangeleerd. Zowel het liedje als het gedichtje worden gedurende het thema regelmatig herhaald.

Het lied: 'Dinosaurusrap':



Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-
i-dinosaurus

*Lang, lang, lang geleden,
toen er nog geen mens bestond,
liepen er al grote beesten
op deze mooie aarde rond.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

*Ze brulden en ze beten
en ze hadden een lange nek.
Maar ik weet niet hoe ze heten,
want die namen zijn zo gek.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

*Dinodinges, brontodinges
en tyrodingesrex.
Ik geef ze wel een eigen naam,
een leuke of iets gek.*



Het gedicht: 'Vliegen naar de maan':



Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de maan.

*Ik ga eerst in een baan
om de aarde heen.
Dan vlieg ik door de ruimte
helemaal alleen.*

*Daarna ga ik vol gas
met mijn raket,
totdat ik eindelijk
voet op de maan heb gezet!*

Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de maan.



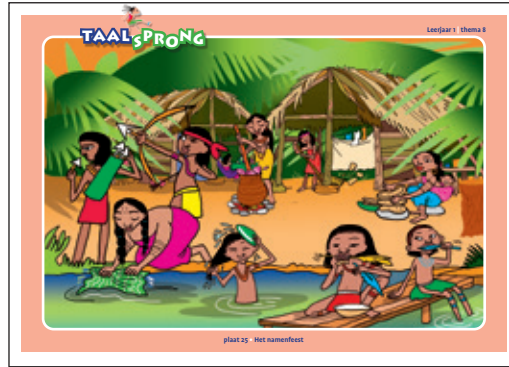
VERHAAL/BOEK



In les 3 en 4 wordt het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' aangeboden.



In les 8 en 9 wordt het verhaal 'De spoorzoeker' aangeboden.



in les 11 het verhaal 'Het namenfeest'.

Deze verhalen kunnen door de leerkracht verteld worden, maar zijn ook als Verhalen met platen op de website te vinden.

FILM



Om de kinderen een goed beeld te geven van hoe een klas er vroeger uitzag, kunt u de film 'Een klas van vroeger' van schooltv.nl, laten zien.



Lesuitwerkingen

WEEK 1

- Les 1 Vroeger en nu
- Les 2 Speelgoed vroeger/nu
- Les 3 Het huisje dat verhuisde (1)
- Les 4 Het huisje dat verhuisde (2)
- Les 5 Herhalingsles

WEEK 2

- Les 6 Het dinosaurusei
- Les 7 Rex en Bronto
- Les 8 De pijl en boog
- Les 9 Jagen
- Les 10 Herhalingsles

WEEK 3

- Les 11 Namenfeest
- Les 12 Een huis op de maan
- Les 13 Later als ik groot ben (1)
- Les 14 Later als ik groot ben (2)
- Les 15 Herhalingsles

HERHALINGSWEEK

- Herhalingsdag 1
 - Herhalingsdag 2
 - Herhalingsdag 3
 - Herhalingsdag 4
 - Herhalingsdag 5
-

Les 1 Vroeger en nu

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Beantwoorden van verkennende oriëntatievragen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**vroeger** en **nu**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE KLAS: VROEGER/NU.
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 11: De klas (vroeger en nu), het schoolbord (vroeger en nu), de leerling (vroeger en nu), de pen (vroeger en nu), de tafel en stoel (vroeger en nu), de airco.
- Plaat 1: De klas vroeger (1950).
- Plaat 2: De klas nu (2015).
- Kopieerblad 1: Applicaties voor op de tijdmachine.

Vorbereiding

- Zorg voor een grote doos, beplak deze met aluminiumfolie. Maak er een deurtje in zodat je er iets in kunt stoppen. Kopieer kopieerblad 1, knip de applicaties uit en plak deze op de doos zodat de doos op een tijdmachine lijkt.
- Stop de platen 1 en 2 in de tijdmachine.
- Zorg voor lege flashcards en een zwarte stifft.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U introduceert het begrip 'vroeger' aan de hand van plaat 1.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de platen.
	10 min.	U maakt de woordkast DE KLAS: VROEGER/NU.
Afsluiting	5 min.	U legt het gebruik van de tijdmachine uit.

◆ Start

Laat de tijdmachine zien. Vraag de kinderen of zij weten wat voor een doos dit is? Beschrijf hetgeen u kunt zien op de doos. Verklap nog niet dat het een tijdmachine is.



Wat is dit voor een vreemde doos?
Er zitten allemaal knoppen op.
Wie weet wat het is? Hé, als ik het schud,
dan hoor ik iets?

Schud de doos, maak de doos open en haal plaat 1 eruit. Laat de plaat zien en wijs een van de leerlingen op de plaat aan. Vraag aan de kinderen of zij weten wie dat kind is.



In de doos zit een plaat, met een foto van een klas van **vroeger**.
Kennen jullie dit kind? Weten jullie wie dit is?

Vertel dat uw oma op de plaat staat.

◆ Kern

1. Laat plaat 1 zien en vertel dat deze foto lang geleden gemaakt is, **vroeger**. Leg het begrip **vroeger** uit.

- **vroeger:**

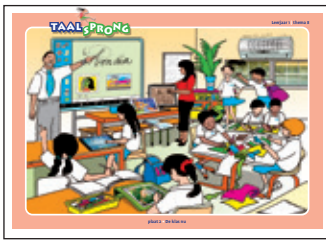


Vroeger is lang geleden.
Vroeger is alles wat al gebeurd is.
Vroeger zag een klas er heel anders uit.
De kinderen zaten netjes in rijtjes aan houten tafeltjes.



Voor de klas hing een bord waar met krijt op geschreven werd.
Er zaten heel veel kinderen in de klas.
Er was een aparte school voor jongens en een aparte school voor meisjes.
Het was warm in de klas, er hingen nog geen airco's.

Schud nog een keer met de tijdmachine, maak de tijdmachine open en haal plaat 2 eruit. Vertel dat dit een foto is van hoe een klas er **nu** uitziet. Leg vervolgens het begrip **nu** uit.



• **nu:**



Nu is wat er op dit moment gebeurt.
Een klas **nu**, ziet er anders uit dan een klas van **vroeger**. De jongens en meisjes zitten bij elkaar in de klas.



Nu zie je computers en een digitaal schoolbord in de klas.
De kinderen zitten **nu** in groepjes aan tafeltjes.
In de klas is het lekker koel, dankzij de airco.
Et cetera.

- Maak de woordkast DE KLAS VROEGER/NU op het bord.
Hang plaat 1 en 2 naast elkaar op het bord.
Laat de flashcards 1 tot en met 11 één voor één zien en benoem ze. Hang de flashcards in de woordkast onder de juiste plaat.

DE KLAS VROEGER			DE KLAS NU		

Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordkast, bijvoorbeeld:

- Is deze klas van **vroeger** of van **nu**?
 - Is dit een schoolbord van **vroeger** of van **nu**?
 - Wat is het verschil tussen een klas van **vroeger** en **nu**?
- Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

Kunnen de kinderen ook zelf dingen bedenken die bij **vroeger** en **nu** horen? Schrijf deze op lege flashcards en hang ze in de woordkast.

◆ Afsluiting

Kom samen met de kinderen tot de conclusie dat de vreemde doos in de klas een tijdmachine is.

Leg uit dat je met een tijdmachine kunt reizen naar vroeger. Demonstreer hoe het werkt:



Ik moet op deze knop drukken en dan zit er iets van **vroeger** in de tijdmachine.
Ik ben benieuwd of er morgen ook iets in zit ...

Vraag de kinderen om voorwerpen of foto's van **vroeger**, mee te nemen naar school.

Hang de woordkast DE KLAS: VROEGER/NU aan de woordmuur.

Les 2 Speelgoed vroeger/nu

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Beantwoorden van verkennende oriëntatievragen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**het speelgoed, de tol, de hoepel, de knikker, het springtouw, de lego, het skateboard en het computerspel**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema HET SPEELGOED: VROEGER/NU.
- Beantwoorden van open vragen.
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie.

Materiaal TaalSprong

- Flashcards 12 t/m 18: De tol, de hoepel, de knikker, het springtouw, de lego, het skateboard en het computerspel.
- Plaat 3: Spelende kinderen in 1950.
- Plaat 4: Spelende kinderen in 2015.

Vorbereiding

- Stop plaat 3 en 4 in de tijdmachine.
- Zorg voor lege flashcards en een zwarte stift.
- Zorg voor een bal.
- Mocht u speelgoed van vroeger hebben, neem dit dan mee.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordkast DE KLAS: VROEGER/NU. U haalt uit de tijdmachine plaat 3.
Kern	15 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de platen 3 en 4.
	5 min.	U maakt de woordkast HET SPEELGOED: VROEGER/NU.
Afsluiting	5 min.	U speelt het spel 'De bal rond' en laat de kinderen voorbeelden van speelgoed noemen.

◆ Start

Herhaal de woordkast DE KLAS VROEGER/NU.

Vertel dat u meer wilt weten over vroeger. Haal de tijdmachine tevoorschijn. Schud met de tijdmachine, maak de tijdmachine open en haal plaat 3 eruit. Laat de afbeelding van spelende kinderen (uit 1950) zien.



Stel de volgende vragen:

- Wat denken jullie? Is deze foto vroeger gemaakt of nu?
- Waarom denk je dat?
- Ik denk dat de foto vroeger is gemaakt, want vroeger hadden de mensen alleen maar zwart/wit foto's en geen kleurenfoto's.
- Vind je de kleren van vroeger mooi?
- Zou je deze kleren nu aantrekken?

Vertel dat uw oma weer op de plaat staat, wijs haar aan.

◆ Kern

1. Vertel dat op de plaat kinderen te zien zijn die met **speelgoed** spelen. Leg de doelwoorden uit:

- **het speelgoed:**



Speelgoed is alles waar je mee kunt spelen.

- **de tol:**



De tol is een **speelgoed** met aan de onderkant een punt. Je zet het op de grond en laat het dan op de punt draaien.

- **de hoepel:**



De **hoepel** is een grote ronde ring. Die ring kun je laten rollen over de grond. Ook kun je de **hoepel** laten draaien om je buik.

• **de knikker:**



De knikker is een klein balletje van glas. Een knikker laat je rollen over de grond en tikken tegen een andere **knikker**.

• **het springtouw:**



Het springtouw is een lang touw dat je in je handen houdt. Je draait het touw over je hoofd en springt er dan overheen.

Schud met de tijdmachine, maak de tijdmachine open en haal plaat 4 eruit. Vertel dat dit een plaat is van kinderen van nu.



Leg de doelwoorden uit:

• **de lego:**



Lego zijn kleine blokjes in verschillende kleuren. **Lego** kun je in elkaar zetten en je kunt met lego dingen bouwen.

• **het skateboard:**



Een **skateboard** is een plankje met vier wieltjes. Je staat erop en zo kun je er op rijden.

• **het computerspel:**



Een **computerspel** is een spel dat je speelt op een computer, een telefoon of op een tablet.

2. Maak de woordkast HET SPEELGOED: VROEGER/NU op het bord. Hang plaat 3 en 4 naast elkaar op het bord. Laat de flashcards 11 tot en met 17 één voor één zien en benoem ze. Hang de flashcards in de woordkast onder de juiste plaat. Concludeer dat veel **speelgoed** dat van vroeger is, ook nu nog gebruikt wordt.



HET SPEELGOED VROEGER



HET SPEELGOED NU



Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordkast.

- Speel jij ook wel eens met een tol?
- Welk speelgoed vind jij het leukst?
- Welk speelgoed van vroeger heb jij ook?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.



TIP

Laat de kinderen niet alleen het speelgoed zien en er over praten, maar laat ze zelf ervaren hoe het is om met dit speelgoed te spelen (eventueel in de pauze). Leg hen uit hoe je met dit speelgoed kunt spelen en welke regels er bij horen.

Kunnen de kinderen ook zelf speelgoed bedenken dat bij vroeger en nu hoort? Schrijf deze op lege flashcards en hang ze in de woordkast.

◆ **Afsluiting**

Speel een spelletje van vroeger 'De bal rond'. Laat de kinderen in een kring staan. Gooi de bal naar een kind. Het kind dat de bal vangt, moet een speelgoed noemen. Het kind gooit de bal vervolgens naar een ander, die de naam van een ander speelgoed noemt. Zo gaat het spel verder, totdat er geen nieuw speelgoed meer bedacht kan worden.

Hang de woordkast HET SPEELGOED: VROEGER/NU aan de woordmuur.

Les 3 Het huisje dat verhuisde (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een verhaal.
- Uitbreiden van de woordenschat (**de koets, paard en wagen, de tractor, de vrachtauto en de metro**).
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie.
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 19 t/m 29: Het paard, de ezel, de fiets, paard-en-wagen, de koets, de auto, de tractor, de vrachtauto, de tram, de trein en de metro.
- Plaat 1: De klas vroeger.
- Plaat 5 t/m 11: Het verhaal: 'Het huisje dat verhuisde', Virginia Lee Burton.

Vorbereiding

- Stop plaat 5 t/m 11 in de tijdmachine.
- Zorg voor lege flashcards en een zwarte stifst.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordkasten DE KLAS: VROEGER/NU en HET SPEELGOED: VROEGER/NU. Haal uit de tijdmachine de platen 5 t/m 11.
Kern	20 min.	U leest het eerste deel van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' voor.
		U legt de doelwoorden uit, aan de hand van plaat 6, 7 en 11.
		U maakt de woordkast DE VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU.
Afsluiting	5 min.	U speelt 'Het definitiespel'.

◆ Start

Herhaal de woordkasten DE KLAS: VROEGER/NU en HET SPEELGOED: VROEGER/NU.

Bekijk plaat 1 en vertel iets over die tijd.



Ik weet al dat de kinderen vroeger andere kleren aan hadden dan de kinderen van nu. Oma droeg altijd een jurk. Vroeger mochten meisjes geen broek aan. Dragen meisjes nu wel een broek?



De jongens en meisjes zaten vroeger niet samen op een school. Er was vroeger een aparte school voor jongens en een aparte school voor meisjes. Zitten de jongens en meisjes nu wel in dezelfde klas?

Vertel dat u wel wat meer zou willen weten over waar oma vroeger woonde. Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten? Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de platen over 'Het huisje dat verhuisde' eruit.

◆ Kern

1. Vertel dat het verhaal gaat over een huisje, het huisje waar oma vroeger woonde. Lees het eerste deel van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' interactief voor, in de vereenvoudigde versie die hier beschreven staat. Wijs tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de nieuwe begrippen aan op de platen en leg ze waar nodig uit. Laat de kinderen de voor hun al bekende begrippen aanwijzen.

HET HUISJE DAT VERHUISDE



Er was eens een huisje. Het huisje stond op een berg. Het huisje was blij. Het huisje was



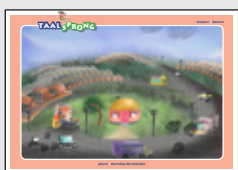
helemaal af. Het had een dak, twee ramen, een deur en een schoorsteen. In het huisje woonden een lief gezin, een papa, een mama en drie kinderen.



Het huisje verveelde zich nooit. Om het huisje heen gebeurde van alles. Het huisje zag de paarden en de koeien in de wei. Het zag de meneer met zijn paard-en-wagen rijden. Het zag een koets voorbij komen. Vroeger hadden de mensen nog geen auto's. Dat was lekker rustig.



Toen het huisje en de mensen ouder werden, werd het steeds drukker rondom het huisje. Er kwamen auto's en machines om een weg te maken.



Later werd het nog drukker rondom het huisje. Er kwamen veel huizen bij en er reden veel auto's op de weg. Het huisje vond dat niet erg. Het huisje stond namelijk nog steeds op de berg en had een grote tuin.



Een paar jaar later stond het kleine huisje tussen de hoge flats. In de flats waren heel veel kamers. Er woonden veel mensen in de flats. Er was nog steeds een weg voor de auto's en de fietsers, maar er was ook een stoep bijgekomen. Een stoep waar de mensen op konden lopen. Poeh, wat was het druk.



Het huisje was niet meer blij. Het stond tussen de hoge flats en kon de lucht en de sterren niet meer zien. Het zag alleen het licht van de lantaarnpaal.



De mensen gingen gewoon verder met bouwen. De flats werden nog hoger. Ze bouwden rails voor de trein. Er kwam een metro, een trein die onder de grond reed. Het huisje had geen tuin meer. Het gezin dat in het huisje woonde, was weg. De ramen van het huisje waren kapot en de deur hing scheef. Was het huisje nog steeds blij?

2. Bespreek aan de hand van plaat 6, 7 en 11 welke vervoermiddelen allemaal te zien zijn. Bespreek wat de veranderingen zijn in de tijd, qua vervoermiddelen.

• de koets:



De koets is een **wagen** die getrokken wordt door paarden. In een **koets** worden mensen vervoerd. Soms heeft een **koets** een dak.

• paard-en-wagen:



Dit is een **wagen** die getrokken wordt door **paarden**. In de **wagen** worden vaak spullen vervoerd, zoals stro voor de dieren.

• de tractor:



De tractor is een soort auto met heel dikke wielen. Boeren gebruiken een **tractor** op het land. **De tractor** is heel sterk en kan een heel zware **wagen** trekken.

• de vrachtauto:



De vrachtauto is een grote auto waarmee spullen vervoerd kunnen worden.

• de metro:



De metro is een trein die in een grote stad vaak onder de grond rijdt.



Het wordt getrokken door een paard en er zit een dak op. Ra, ra wat is het?

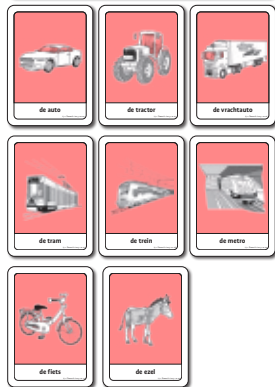
3. Maak de woordkast DE VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU op het bord. Hang plaat 6, 7 en plaat 11 aan het bord. Laat de flashcards 18 tot en met 28 één voor één zien en benoem ze. Hang de flashcards in de woordkast.



HET VERVOERMIDDEL VROEGER



HET VERVOERMIDDEL NU



Het rijdt onder de grond.
Ra, ra wat is het?
Et cetera

Hang de woordkast DE VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU aan de woordmuur.

Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordkast, bijvoorbeeld:

- Zijn er vervoermiddelen van vroeger die nu ook nog gebruikt worden?
- Welk vervoermiddel gebruikte men vroeger om spullen te vervoeren?
- Wat rijdt onder de grond?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

Kunnen de kinderen ook zelf vervoermiddelen bedenken die bij vroeger en nu horen? Schrijf deze op lege flashcards en hang ze in de woordkast.

◆ **Afsluiting**

Speel 'Het definitiespel'.

Kies een woord uit de woordkast DE VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU. Omschrijf het woord en laat de kinderen raden om welk vervoermiddel het gaat.



Het is een auto met dikke wielen en wordt gebruikt door boeren. Ra, ra wat is het?

Les 4 Het huisje dat verhuisde (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Toepassen van functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste).
- Aangeven (aan de hand van platen) van de juiste volgorde van een verhaal.
- Samenvatten van een verhaal (met gestuurde opdracht).
- Begrijpen van de strekking van een verhaal.
- Uitbreiden van de woordenschat (**veranderen**, **rustig** en **druk**).
- Toepassen van een tegenstelling (rustig/druk).

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 30 en 31: Rustig en druk.
- Plaat 5 t/m 15: Het verhaal: 'Het huisje dat verhuisde', Virginia Lee Burton.
- Tegenstellingposter.

Vorbereiding

- Stop plaat 12 t/m 15 in de tijdmachine.
- Zorg voor lege flashcards en een zwarte stift.

Lesoverzicht

Start	7 min.	U laat de kinderen de platen 5 t/m 11 in de goede volgorde leggen. U haalt uit de tijdmachine de platen 12 t/m 15.
Kern	10 min.	U leest het tweede deel van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' voor.
	5 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de platen 6 en 12 uit het verhaal.
	5 min.	U biedt de tegenstelling 'rustig'/'druk' aan en u herhaalt de overige tegenstellingen.
Afsluiting	8 min.	U speelt het spel 'bewegen' waarin de kinderen druk en rustig bewegen op commando.

◆ Start

Hang de platen (5 t/m 11) door elkaar aan het bord. Laat de kinderen de platen in de goede volgorde hangen. Leg hierbij de nadruk op de functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste) en de doelwoorden uit de vorige lessen.

Laat de kinderen vervolgens iets vertellen bij iedere plaat aan de hand van vragen, eventueel gevolgd door hulpvragen. Vraag aan de kinderen of ze willen weten hoe het verhaal verder gaat.

Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de platen 12 t/m 15 eruit.

◆ Kern

1. Vertel nogmaals dat het verhaal gaat over een huisje, het huisje waar oma vroeger woonde. Lees de rest van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' interactief voor in de vereenvoudigde versie die hier beschreven staat. Wijs zelf tijdens het voorlezen zoveel mogelijk de nieuwe begrippen aan op de bladzijdes en leg ze waar nodig uit. Laat de kinderen de voor hen al bekende begrippen aanwijzen.

HET HUISJE DAT VERHUISDE



Het kleine huisje was verdrietig.



Het gezin was al lang weg.

Het huisje had geen tuin meer. Het stond tussen hoge flats. Het zag de lucht niet meer, het zag de sterren niet meer, het zag zelfs het licht van de lantaarnpalen niet meer.

Op een dag kwam er iemand voorbij lopen. Hij zag het huisje en zei: “He, is dat niet het huisje van oma? Wat ziet het huisje er verdrietig uit. Het is helemaal kapot en heeft geen tuin meer. Het huisje hoort hier niet. Dit huisje moet op een berg staan met een grote tuin eromheen. Het huisje moet hier weg”. En zo kwam de man op het idee om het huisje te verhuizen.



De man liet een vrachtwagen komen. Met een paar sterke mannen tilde hij het huisje op en zette hij het op de vrachtwagen. Daar ging het huisje. Op weg naar een nieuwe plek.



Het was heel ver rijden. Ver weg van de flat, ver weg van de huizen, ver weg van de mensen.



En daar staat het huisje nu. Ver weg van alle drukte, bovenop een berg. De ramen zijn gemaakt. Er zit een nieuwe deur in en ... er woont weer een familie in het huisje. Het huisje is weer blij.

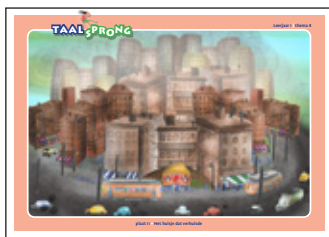
2. Vertel dat er veel **veranderd** is in het verhaal van het huisje dat verhuisde. Leg het doelwoord uit.

- **veranderen:**



Als iets **verandert**, dan wordt het anders. Dan blijft het niet hetzelfde. Eerst woonde het huisje **rustig** alleen op de berg. Maar dat **veranderde**. Het werd steeds **drukker** om het huisje heen.

3. Laat de kinderen plaat 6 en 12 zien.



Vraag op welke plaat het **rustig** is en op welke plaat het **druk** is. Vertel dat het huisje vroeger op een **rustige** plek stond en nu op een **drukke** plek staat.

Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de platen/flashcards:

- Was het vroeger **rustig** of **druk** voor het huisje?
- Als het **rustig** is, hoor je dan veel of weinig geluid?
- Als het **druk** is, zie je dan veel of weinig auto's?
- Woont het huisje in een dorp of in een stad?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

Hang de flashcards 'rustig'/'druk' naast de tegenstellingenposter.

◆ Afsluiting

Laat de kinderen de tegenstelling 'rustig'/'druk' ervaren. Zeg eerst dat ze met de armen over elkaar heel stil moeten zitten. Hou dit 1 minuut vol. Vertel dat dit **rustig** is. Zeg dan dat ze door de klas mogen lopen en praten. Hou dit ook 1 minuut vol. Vertel dat dit **druk** is. Laat vervolgens afwisselend de plaat van **druk** of **rustig** zien. Leg uit dat als ze de plaat van **druk** zien, ze **druk** mogen doen, maar als ze de plaat van **rustig** zien, ze **rustig** moeten zijn.

Les 5 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit de voorgaande lessen herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Vertellen van een kort en simpel verhaal.
- Formuleren van zinnen.
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE KLAS: VROEGER/NU, HET SPEELGOED: VROEGER/NU en VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU.
- Toepassen van een synoniem (rustig/stil).
- Gericht luisteren/kijken naar een film.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 31.
- Flashcards 32 en 33: Rustig en stil.
- Plaat 1 t/m 4, 6, 7 en 11.
- Synoniemenposter.
- Film: Een klas van vroeger.

Vorbereiding

- Stop alle voorwerpen en foto's die de kinderen meegenomen hebben in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	10 min.	U voert een klassengesprek aan de hand van de van huis uit meegenomen foto's en voorwerpen.
Kern	10 min.	U herhaalt de woordkasten van VROEGER/NU.
	5 min.	U biedt het synoniem 'rustig'/'stil' aan.
Afsluiting	5 min.	U laat een film zien van hoe een klas er vroeger uit zag.

◆ Start

Haal uit de tijdmachine één voor één de foto's en voorwerpen die de kinderen van thuis meegenomen hebben. Laat de kinderen van de voorwerpen en foto's die ze meegenomen hebben iets vertellen. Vraag telkens of de foto of het voorwerp van vroeger of nu is. Laat de kinderen de foto's op de juiste plek in de woordkasten van VROEGER/NU hangen.

◆ Kern

1. Haal de woordkasten DE KLAS: VROEGER/NU, HET SPEELGOED: VROEGER/NU en VERVOERMIDDELEN: VROEGER/NU van de woordmuur. Hang vervolgens de platen 1 t/m 4 en plaat 6/7 en plaat 11 aan het bord. Deel alle flashcards uit. Vraag aan een kind met een flashcard, welke flashcard hij of zij heeft. Moedig het kind aan om antwoord te geven in een zin, bijvoorbeeld: 'Ik heb de koets'. Laat het kind de flashcard bij de juiste woordkast (de klas, speelgoed of vervoermiddel) en plaat (vroeger of nu) hangen. U kunt er ook voor kiezen om de kinderen een grote woordkast VROEGER/NU te laten maken met de flashcards.
2. Laat de flashcards 'rustig' en 'stil' zien. Vertel dat rustig en stil synoniemen van elkaar zijn, ze betekenen hetzelfde. Hang de flashcards naast de synoniemenposter. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Doe het als volgt:



Een ander woord voor rustig is ...



Wijs hierbij de betreffende afbeeldingen aan.

◆ Afsluiting

Laat de film zien over hoe een klas er vroeger uit zag.



Les 6 Het dinosaurusei

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les en de synoniemen toepassen.

Subdoelen

- Beantwoorden van verkennende oriëntatievragen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**lang geleden, de dinosaurus, het beest en brullen**).
- Gericht luisteren naar de tekst van een lied.
- Toepassen van synoniemen (het dier/het beest, lang geleden/vroeger en schreeuwen/brullen).
- Uitvoeren van instructies op een kopieerblad.
- Plaatsen van gebeurtenissen in de goede volgorde.
- Formuleren van zinnen.
- Toepassen van functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste).

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 34 t/m 39: Het dier, het beest, lang geleden, vroeger, schreeuwen en brullen.
- Plaat 6 en 12: Rustig en druk.
- Plaat 16: Het dinosaurusei.
- Plaat 17: De dinosaurus.
- Kopieerblad 2: Van ei tot dinosaurus.
- Synoniemenposter
- Track 17: Het lied: 'De dinosaurusrap'.

Vorbereiding

- Stop plaat 16 en 17 in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt plaat 6 en 12 van de begrippen 'rustig' en 'druk'.
Kern	10 min.	U laat plaat 17 zien en laat de rap horen. U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de tekst van de dinosaurusrap.
	10 min.	U biedt de synoniemen 'beest'/'dier', 'lang geleden'/'vroeger' en 'schreeuwen'/'brullen' aan.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen kopieerblad 2 maken.

◆ Start

Herhaal de platen DRUK/RUSTIG.



Benoem de begrippen op plaat 6 en 12, laat de kinderen het aanwijzen en nazeggen. Vraag aan de kinderen of het huisje het fijner vond om op een drukke of een rustige plek te staan?

Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal plaat 16 eruit. Laat de plaat van het ei met de barst zien, beschrijf het ei en vraag vervolgens aan de kinderen of zij weten wat er in het ei zit.



Wauw, wat een groot ei.
Kijk, in het ei zit een barst.
Er zit iets in het ei en dat wil eruit.
Wat zou er in het ei kunnen zitten?

◆ Kern

1. Laat plaat 17 zien en vertel dat er een **dinosaurus** uit het ei is gekomen.



Vertel dat de **dinosaurus** een dier is dat heel vroeger bestond. Dat er heel veel verschillende **dinosaurussen** bestonden, **dinosaurussen** die zo groot waren als een vliegtuig en **dinosaurussen** die zo klein waren als een poes. Vertel ook dat die **dinosaurussen** hele lange moeilijke namen hadden, zoals de brontosaurus en de tyrannosaurus rex. En dat de namen moeilijk zijn om te onthouden en uit te spreken. Daar gaat het volgende liedje over.

Schrijf op het bord het refrein: **Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus.**

Rap het lied eerst een keer in zijn geheel en wijs de woorden op het bord aan terwijl u ze rapt.



Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus



*Lang, lang, lang geleden.
Toen er nog geen mens bestond,
liepen er al grote beesten
op deze mooie aarde rond.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

*Ze brulden en ze beten
en ze hadden een lange nek.
Maar ik weet niet hoe ze heten,
want die namen zijn zo gek.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

*Dinodinges, brontodinges
en tyrodingesrex.
Ik geef ze wel een eigen naam,
een leuke of iets gek.*



Leg de doelwoorden **lang geleden**, **beest** en **brullen** uit.

• lang geleden:



In het liedje staat '**lang geleden**'.
Lang geleden betekent hetzelfde als vroeger.
Bijvoorbeeld: Vroeger leefden er dinosaurussen.
Je kunt ook zeggen: **Lang geleden** leefden er **dinosaurussen**.
Het betekent hetzelfde.

• het beest:



In het liedje staat 'liepen er al grote **beesten**'. Het **beest** betekent hetzelfde als het dier. Bijvoorbeeld: Een hond is een dier. Je kunt ook zeggen: Een hond is een **beest**.
Dier en **beest** betekenen hetzelfde.

Vraag aan de kinderen of ze nog andere **beesten**/dieren kennen.

• brullen:



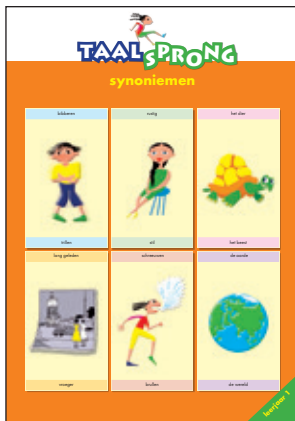
In het liedje staat 'Ze **brulden** en ze beten'.
Als beesten een hard geluid maken, schreeuwen, noemen we dat **brullen**. Ik **brul** ...
Kunnen jullie ook **brullen**?

2. Laat de flashcards '**beest**' en 'dier' zien. Vertel dat **beest** en dier synoniemen van elkaar zijn, ze betekenen hetzelfde. Doe hetzelfde met de flashcards '**lang geleden**'/'vroeger', 'schreeuwen'/'brullen'. Hang de flashcards naast de synoniemenposter.

Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Doe het als volgt:



Een ander woord voor het dier is het **beest**.
Et cetera.



Wijs hierbij de desbetreffende afbeeldingen aan.

◆ Afsluiting

Laat de kinderen kopieerblad 2 voor zich nemen.



Vertel dat u een verhaal wilt vertellen over het leven van een **dinosaurus**, maar dat alle plaatjes door elkaar staan. Vraag of de kinderen u willen helpen met het zoeken van de juiste plaatjes. Lees steeds een stukje voor en vraag dan welk plaatje erbij hoort. Laat de kinderen het juiste plaatje aanwijzen en een cijfer in het rondje bij het plaatje zetten.

- Plaatje 1: **Lang geleden** was er een ei. Er zat een **beest** in het ei.
- Plaatje 2: Er kwam een baby **dinosaurus** uit het ei.
- Plaatje 3: De baby **dinosaurus** groeide.
- Plaatje 4: Toen de **dinosaurus** groot was kon ze zelf ook eieren leggen.
- Plaatje 5: De **dinosaurus** werd nog groter en kon heel hard schreeuwen.
- Plaatje 6: De **dinosaurus** is **lang geleden** doodgegaan. Nu vinden we soms nog een skelet van een **dinosaurus**.

Laat de kinderen het verhaal in de goede volgorde navertellen. Stimuleer de kinderen om de functiewoorden: 'eerst' en 'dan' te gebruiken.

Les 7 Rex en Bronto

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Gericht luisteren naar de tekst van een lied.
- Uitbreiden van de woordenschat (**het vlees, de plant, de poten, gevaarlijk, ongevaarlijk** en **de kop**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE DINOSAURUS: REX/BRONTO.
- Beantwoorden van (open) vragen.
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 40 t/m 49: Korte nek, lange nek, twee poten, vier poten, kleine kop, grote kop, het vlees, de plant, ongevaarlijk en gevaarlijk.
- Plaat 18: Tyrannosaurus Rex.
- Plaat 19: Brontosaurus.
- Track 17: Het lied: 'De dinosaurusrap'.

Vorbereiding

- Schrijf op het bord het refrein van de dinosaurusrap: Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt het lied 'De dinosaurusrap'.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de platen en de flashcards.
	5 min.	U maakt de woordkast DE DINOSAURUS: REX/BRONTO.
Afsluiting	10 min.	U zegt een zin en laat de kinderen aangeven om welke dinosaurus het gaat.

◆ Start

Zing de rap uit les 6 nog een keer met de kinderen.

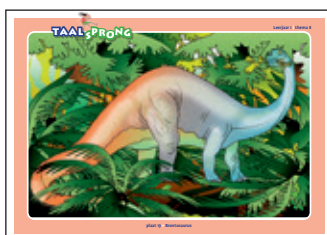
Vertel dat er lang geleden veel verschillende dinosaurussen bestonden, allemaal met moeilijke namen. Noem vervolgens een paar verschillen.



Sommige dinosaurussen konden zwemmen, sommige konden vliegen, sommige konden lopen. Lang geleden waren er ook dinosaurussen die heel **gevaarlijk** waren en dinosaurussen die **ongevaarlijk** waren.

◆ Kern

1. Laat de platen 18 en 19 van de Tyrannosaurus Rex en de Brontosaurus zien en hang ze naast elkaar op het bord.



Noem de namen eerst in z'n geheel, vertel dat die namen wel heel moeilijk zijn en kort ze dan af: Rex en Bronto.

Laat de kinderen de dinosaurussen beschrijven en schrijf in steekwoorden hun beschrijving op het bord. Laat vervolgens steeds twee tegengestelde flashcards zien.

Beschrijf ze en vraag aan de kinderen bij welke dinosaurus de flashcard hoort. Hang de flashcards daarna onder de juiste dinosaurus.

- lange **nek**/korte **nek**:



De ene dinosaurus heeft een lange **nek** en de andere dinosaurus heeft een korte **nek**.
Wijs je eigen **nek** aan.

- lopen op twee **poten**/lopen op vier **poten**:



De ene dinosaurus loopt op vier **poten** en de andere dinosaurus loopt op twee **poten**.
Wijs je benen aan. Een mens heeft benen, een beest heeft **poten**.

- kleine **kop**/grote **kop**:



De ene dinosaurus heeft een kleine **kop** en de andere dinosaurus heeft een grote **kop**.
Wijs je hoofd aan. Een mens heeft een hoofd, een beest heeft een **kop**.

- het vlees/de plant:



De ene dinosaurus eet alleen **planten** en de andere dinosaurus eet **vlees**.

- gevaarlijk/ongevaarlijk:



De ene dinosaurus is **gevaarlijk**. De **gevaarlijke** dinosaurus wil je opeten of pijn doen. De andere dinosaurus is **ongevaarlijk**. De **ongevaarlijke** dinosaurus wil je niet opeten en doet niemand pijn.

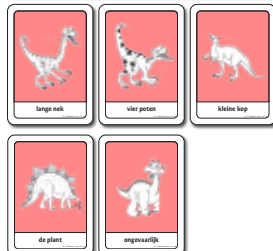
2. De volgende woordkast ontstaat op de woordmuur:



DE DINOSAURUS:
BRONTO



DE DINOSAURUS:
REX



Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen.

Stel vragen over de woordkast, bijvoorbeeld:

- Welke dinosaurus heeft een korte/lange **nek**? Heb jij ook een **nek**?
- Welke dinosaurus loopt op twee/vier **poten**? Heb jij ook **poten**?
- Welke dinosaurus heeft een kleine/grote **kop**? Heb jij ook een **kop**? Welke dinosaurus eet **planten/vlees**? Wat eet jij?
- Welke dinosaurus is **gevaarlijk/ongevaarlijk**? Kennen jullie nog meer **gevaarlijke/ongevaarlijke** beesten?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

◆ Afsluiting

Haal de flashcards weg en laat alleen de platen 18 en 19 van de Tyrannosaurus Rex en de Brontosaurus hangen. Leg uit dat u een zin zegt en dat de kinderen moeten raden om welke dinosaurus het gaat. Als de zin over Rex gaat, moeten de kinderen gaan staan. Als de zin over Bronto gaat, moeten de kinderen op de grond gaan zitten.

- Ik heb een lange **nek**.
- Ik heb een korte **nek**.
- Ik ben **gevaarlijk**.
- Ik ben **ongevaarlijk**.
- Ik loop op vier **poten**.
- Ik loop op twee **poten**.
- Ik eet alleen **vlees**.
- Ik eet alleen **planten**.

Hang de woordkast DE DINOSAURUS: REX/BRONTO aan de woordmuur.

Les 8 De pijl en boog

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen).

Subdoelen

- Beantwoorden van (open) vragen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**de indiaan, de pijl, de boog, de bijl, de kano en de hangmat**).
- Begrijpen van de strekking van een verhaal.
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE INDIAAN.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 50 t/m 57: De indiaan, de pijl, de boog, de bijl, de kano, de hangmat, de hut en het dorp.
- Plaat 20 t/m 22: Spoorzoeker.
- Verhaal met platen: Spoorzoeker.

Vorbereiding

- Stop de flashcards van de pijl en de boog en de platen 17 t/m 19 in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordkast DE DINOSAURUS: REX/BRONTO.
Kern	5 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van de platen 20 t/m 22.
	5 min.	Laat het verhaal met platen van Spoorzoeker zien.
	10 min.	U maakt van de doelwoorden de woordspin DE INDIAAN.
Afsluiting	5 min.	U speelt het spel 'Pictionary' met de doelwoorden uit deze les.

◆ Start

Herhaal met de kinderen de woordkast DE DINOSAURUS: REX/BRONTO. Stel hierbij steeds de volgende vragen en laat de kinderen raden over welke dinosaurus het gaat.

- Heeft deze dinosaurus een lange of een korte nek?
- Heeft deze dinosaurus een kleine of een grote kop?
- Loopt deze dinosaurus op twee of op vier poten?
- Et cetera ...

Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de platen en flashcards eruit. Laat de flashcards van de **pijl** en de **boog** zien, leg uit wat een **pijl** en **boog** is en vraag aan de kinderen van wie die **pijl** en **boog** zou kunnen zijn, bijvoorbeeld:



Wauw, het is een **pijl** met een **boog**.
De **pijl** en **boog** gebruikten ze vroeger om op dieren te jagen.
Van wie zou deze **pijl** en **boog** zijn?

Vertel aan de kinderen dat er heel vroeger **indianen** leefden op Aruba en dat die **pijl** en **boog** weleens van een van die **indianen** kan zijn.

◆ Kern

1. Laat vervolgens de platen 20 t/m 22 zien van hoe de **indianen** vroeger op Aruba leefden, vertel er steeds iets bij en bespreek met de kinderen wat er te zien is. Wijs zelf tijdens het vertellen zoveel mogelijk de nieuwe begrippen aan op de platen en leg ze waar nodig uit. Laat de kinderen de begrippen die ze al kennen, aanwijzen op de platen.
2. Laat het verhaal met platen 'Spoorzoeker' zien.



SPOORZOEKER

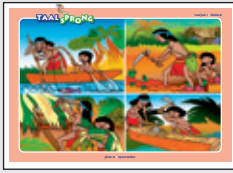


Kijk, dit is Spoorzoeker. Hij is een jongen van 10 jaar en leefde heel lang geleden. Spoorzoeker woont in een hut.



De hut is gemaakt van bladeren en hout. De hut van Spoorzoeker staat niet alleen. Kijk, er staan een paar hutten bij elkaar. In iedere hut woont een ander gezin. Al die hutten bij elkaar noemen we een dorp.

Spoorzoeker heeft geen broek en geen T-shirt aan. Hij heeft alleen een lapje stof om zijn heupen.



Spoorzoeker gaat niet naar school. Hij leert alles van zijn vader. Hij leert vissen en jagen. De vissen en de konijnen en andere dieren die gevangen worden, eten de indianen op. Hij leert hoe hij op het land moet werken. Hij leert hoe hij een hut moet bouwen. Hij leert hoe hij een kano moet maken. Een kano is een boot, gemaakt van een boomstam. Dit doet hij met een bijl. De bijl is gemaakt van een korte stok met een scherpe steen.



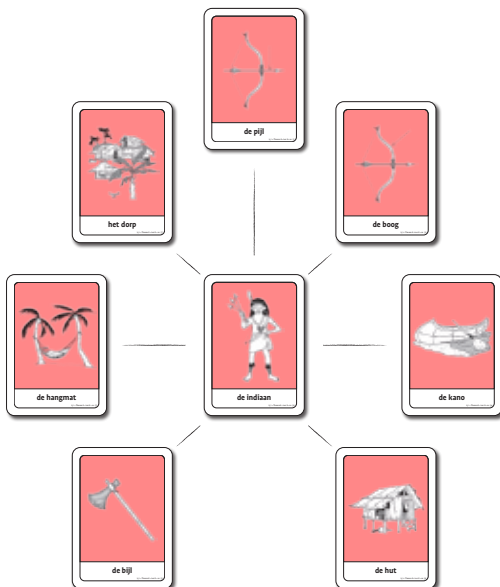
's Avonds hangt Spoorzoeker zijn spullen op. Hij is erg zuinig op de pijlen, de boog en de bijl. Hij heeft die spullen de volgende dag weer nodig. Spoorzoeker slaapt in een hangmat. Hij heeft hard gewerkt. Hij is moe. Welterusten, Spoorzoeker!

◆ Afsluiting

Speel met de kinderen het spel 'Pictionary'. Teken een flashcard van de woordspin DE INDIAAN op het bord na, en laat de kinderen raden welke flashcard het is. Leg uit dat de kinderen al mogen raden als u begint met tekenen en dat ze dus niet hoeven te wachten tot de tekening klaar is.

Hang de woordspin DE INDIAAN aan de woordmuur.

3. Maak de woordspin DE INDIAAN op het bord. Laat de flashcards 50 tot en met 57 één voor één zien en benoem ze. Hang de flashcards in de woordspin.



Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de flashcards, bijvoorbeeld:

- Woont de indiaan in een huis van steen?
- Hoe maakt de indiaan een kano?
- Waarin slaapt de indiaan? En jij?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

Les 9 Jagen

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Formuleren van zinnen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**jagen, gebruiken en de speer**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema JAGEN.
- Uitvoeren van instructies op een kopieerblad.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards: 51 t/m 53: De pijl, de boog en de bijl.
- Flashcards 58 en 59: Jagen en de speer.
- Plaat 20 t/m 23: Spoorzoeker.
- Kopieerblad 3: Wat gebruik je?

Vorbereiding

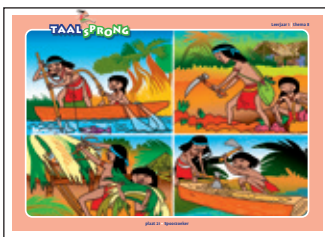
- Kopieer kopieerblad 3 voor alle kinderen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de doelwoorden van de vorige les aan de hand van de platen 20 t/m 22.
Kern	15 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van plaat 23 en de flashcards.
		U maakt de woordspijn JAGEN.
Afsluiting	10 min.	U laat de kinderen kopieerblad 3 maken.

◆ Start

Hang plaat 20 t/m 22 aan het bord. Vraag aan de kinderen of de platen over vroeger of nu gaan.



Noem de volgende woorden op en laat de kinderen de woorden aanwijzen op de platen: de indiaan, de hut, de hangmat, de bijl, het dorp, de pijl, de boog, de kano. Draai de rollen vervolgens om, wijs de begrippen aan op de platen en laat de kinderen de begrippen benoemen. Laat ze tot slot een zin bedenken bij iedere plaat en schrijf deze op het bord.

◆ Kern

1. Laat plaat 23 zien en vertel dat er feest is in het dorp van de indianen. De mannen en vrouwen hebben zich versierd met verf. De mannen gaan op **jacht** naar eten voor het feest.



• jagen:



De mannen gaan **jagen**. Ze gaan op zoek naar beesten. Als ze een beest zien, dan vangen ze het. Daarna maken ze het beest dood en nemen het beest mee naar het dorp om op te eten.

• gebruiken:



Om te kunnen **jagen** heeft een indiaan pijl en boog nodig. Hij **gebruikt** een pijl en boog om een beest te kunnen doden. Om te koken **gebruikt** een kok een fornuis en een pan.

Ga bij de woordspin DE INDIAAN staan. Laat de kinderen alle flashcards benoemen en vraag steeds aan de kinderen of de indiaan het kan **gebruiken** bij het **jagen**.



Wat is dit?
Kan de indiaan de bijl **gebruiken**
bij het jagen?
Ja, de indiaan kan de bijl **gebruiken**.



Wat is dit?
Kan de indiaan de pijl en de boog
gebruiken bij het **jagen**?
Ja, de indiaan kan de pijl en de boog
gebruiken.



Wat is dit?
Kan de indiaan de hangmat
gebruiken bij het **jagen**?
Nee, de indiaan kan de hangmat niet
gebruiken bij het **jagen**.

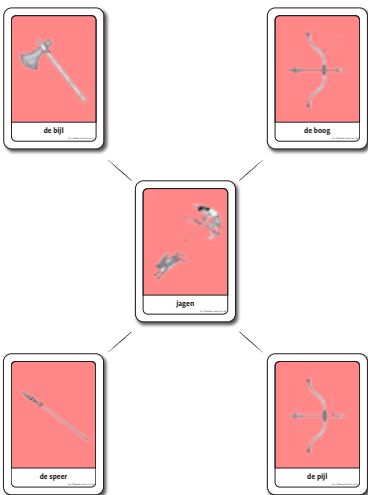
Haal de flashcards van de bijl, de pijl en de boog van de woordmuur. Laat de flashcard van **de speer** zien en leg het begrip uit.

• **de speer:**



Dit is **de speer**.
Het is een lange stok met een
scherpe punt.
De indiaan neemt een **speer** mee als hij gaat
jagen. De indiaan kan de **speer** goed
gebruiken. Ook bij het vissen kan hij
een **speer gebruiken**.

2. Maak de woordspin JAGEN op het bord met de flashcards van de pijl, de boog, de bijl en de speer eromheen.



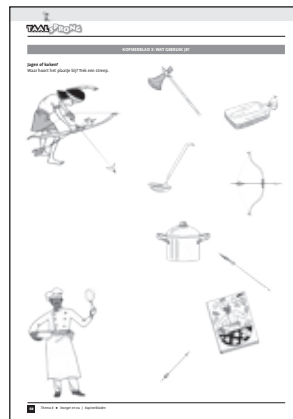
Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordspin, bijvoorbeeld:

- Wat gebruikt een indiaan bij het jagen?
- Wat is een speer?
- Hoe ziet een bijl eruit?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

◆ **Afsluiting**

Laat de kinderen kopieerblad 3 voor zich nemen.



Aan de linkerkant van de bladzijde staan twee plaatjes onder elkaar, een plaatje van **jagen** en een plaatje van koken. Aan de rechterkant van de bladzijde staan acht plaatjes, vier voorwerpen die je kunt **gebruiken** bij het **jagen** en vier voorwerpen die je kunt **gebruiken** bij het koken. Benoem eerst samen met de kinderen alle plaatjes op dit werkblad. Vraag dan aan de kinderen wat je kunt **gebruiken** bij het **jagen**. Laat de kinderen die voorwerpen met een streep

verbinden met het plaatje van **jagen**. Doe hetzelfde met het plaatje van koken.

Maak deze bladzijde met de kinderen en **gebruik** hierbij zoveel mogelijk taal.

- Wijs het plaatje van **jagen** aan.
- Wat kan de indiaan **gebruiken** als hij gaat **jagen**?
- Ja, hij kan de bijl **gebruiken**.
- Wijs de bijl aan.
- Trek een streep met je potlood van de bijl naar **jagen**.
- Et cetera ...

Hang de woordspin JAGEN aan de woordmuur.

Les 10 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen eenvoudige zinnen maken en de kinderen kunnen tegenstellingen toepassen.

Subdoelen

- Formuleren van zinnen.
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's DE INDIAAN, DE DINOSAURUS: REX/BRONTO en JAGEN.
- Toepassen van een tegenstelling (ongevaarlijk/gevaarlijk).
- Toepassen van synoniemen.
- Plaatsen van gebeurtenissen in de goede volgorde.
- Toepassen van functiewoorden (als eerste, daarna, dan, als laatste).
- Navertellen van een verhaal.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 1 t/m 59.
- Kopieerblad 2: Van ei tot dinosaurus.
- Tegenstellingenposter.
- Synoniemenposter.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 2 naar A3 formaat. Knip daarna de plaatjes uit.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordspil DE INDIAAN en de woordspil JAGEN.
Kern	10 min.	U maakt zinnen van de flashcards uit de woordkast DINOSAURUS.
	5 min.	U herhaalt de tegenstellingenposter.
	5 min.	U herhaalt de synoniemenposter.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt kopieerblad 2 klassikaal.

◆ Start

Ga bij de woordmuur staan.

Wijs de flashcards die horen bij de woordspil van DE INDIAAN aan. Laat de kinderen de flashcards benoemen of een zin bij iedere flashcard bedenken. Doe hetzelfde met de woordspil JAGEN.

◆ Kern

1. Schrijf de volgende zinnen op het bord:

- Ik heb ...
- Ik ben ...
- Ik loop ...
- Ik eet ...

Deel de flashcards van de woordkast DE DINOSAURUS: REX/BRONTO uit. Laat nu een kind een zin formuleren (aan de hand van een flashcard die het kind in handen heeft. De zin moet beginnen met een van de beginzinnen die op het bord staan.

2. Laat de flashcards ongevaarlijk en gevaarlijk zien. Vertel dat ongevaarlijk en gevaarlijk tegenstellingen zijn. Herhaal kort de tegenstellingen die op de tegenstellingenposter staan.

Doe het als volgt:



Niet kort, maar ...

Wijs hierbij de desbetreffende afbeeldingen aan.



Besteed extra aandacht aan de tegenstellingen die in dit thema toegevoegd zijn, te weten 'rustig'/'druk' en 'ongevaarlijk'/'gevaarlijk'.

Laat de kinderen voorbeelden geven van beesten die ongevaarlijk en gevaarlijk zijn.

3. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Doe het als volgt:



Een ander woord voor het dier is het beest.
Et cetera.



Wijs hierbij de desbetreffende afbeeldingen aan.

◆ Afsluiting

Hang de zes plaatjes van kopieerblad 2 door elkaar aan het bord. Laat de kinderen de plaatjes op de goede volgorde leggen. Laat de kinderen hierbij de zin 'Eerst dan' gebruiken. Als de plaatjes op goede volgorde liggen, laat u de kinderen vertellen wat ze zien op de plaatjes.

Les 11 Namenfeest

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren (de verhaallijn volgen en begrijpen) en de kinderen kunnen aangeven waar bijvoeglijke naamwoorden naar verwijzen.

Subdoelen

- Beantwoorden van verkennende oriëntatievragen.
- Uitbreiden van de woordenschat (**het spoor**).
- Begrijpen van de strekking van een verhaal.
- Toepassen van bijvoeglijke naamwoorden.
- Formuleren van zinnen.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 24: Sporen.
- Plaat 25 t/m 32: Het namenfeest.
- Kopieerblad 4: De hoofdtooi.
- Verhaal met platen: Het namenfeest.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 4 voor ieder kind.
- Stop plaat 24 t/m 32 in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de begrippen 'vroeger' en 'nu' aan de hand van de platen in de tijdmachine.
Kern	5 min.	U vertelt hoe Spoorzoeker aan zijn naam gekomen is.
	10 min.	U laat het verhaal met platen 'Het namenfeest' zien.
	5 min.	U verzint samen met de kinderen voor ieder kind een indianennaam.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen een eigen indianennaam verzinnen.

◆ Start

Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de plaat van sporen en van het verhaal 'Het namenfeest' eruit. Laat de platen van het namenfeest zien en vraag aan de kinderen of ze denken dat dit platen zijn van vroeger of van nu.

◆ Kern

1. Vertel dat Spoorzoeker heel goed is in **sporen** zoeken. Laat plaat 24 zien en vertel dat dit de **sporen** zijn die Spoorzoeker heeft gevonden.



Vraag aan de kinderen of ze weten van welke dieren deze **sporen** zijn.

• het spoor:



Aan **het spoor** kun je zien dat er op die plek een beest of mens is geweest.

Vertel dat indianen niet meteen als ze geboren worden een naam krijgen. Indianen moeten hun naam verdienen. Zo heeft Spoorzoeker zijn naam gekregen omdat hij zo goed **sporen** kan vinden.

2. Laat het verhaal met platen 'Het namenfeest' zien.

HET NAMENFEEST



Het is druk in het indianendorp. Iedereen maakt zich klaar voor het grote namenfeest. De vrouwen



maken de hut schoon en koken lekker eten. De mannen hebben het ook druk. De kleine indiaantjes zijn vroeg opgestaan. Ze hebben zich gewassen in de rivier en hun tanden met een veer gepoetst.



Daarna gaan ze allemaal weg. EEN wandelt door het donkere bos, TWEE gaat naar de rivier. DRIE kruipt door de struiken, VIER klimt op een berg en VIJF

huppelt vrolijk door het hoge gras. EEN, TWEE, DRIE, VIER en VIJF ... gekke namen vind je niet? Straks krijgen ze allemaal een nieuwe naam. Maar eerst moeten ze laten zien dat ze iets goed kunnen of niet bang zijn.



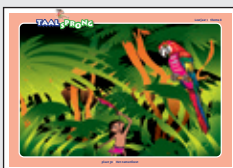
EEN verstopt zich achter een rots. Hij heeft een beer gezien. De beer brult heel hard. De beer heeft jeuk en wrijft met zijn rug tegen de stam van een boom. Dan loopt de beer weg. Aan de boom hangt nog een stukje vacht van de beer. "Oef", zucht Een. "Dat stukje vacht neem ik mee. Mijn nieuwe naam is Brullende Beer". Kunnen jullie ook brullen als een beer?

EEN verstopt zich achter een rots. Hij heeft een beer gezien. De beer brult heel hard. De beer heeft jeuk en wrijft met zijn rug tegen de stam van een boom. Dan loopt de beer weg. Aan de boom hangt nog een stukje vacht van de beer. "Oef", zucht Een. "Dat stukje vacht neem ik mee. Mijn nieuwe naam is Brullende Beer". Kunnen jullie ook brullen als een beer?



TWEE zit langs de rivier. Hij kijkt naar de vissen die uit het water springen. Het lijkt wel of de vissen vliegen. "Oef", zucht TWEE. "Ik vang een vis. Mijn nieuwe naam is Vliegende Vis."

DRIE zoekt mooie stenen. Opeens ziet hij achter een steen een slang. De slang sist, ssssssss. Hij gooit een steen naar de kop van de slang. De slang is dood. "OEF", zucht DRIE. "Mijn nieuwe naam is Sissende Slang". Kunnen jullie ook sissen als een slang?



VIER is blij. Hij vindt een prachtige veer. De veer is zo mooi! De veer is prachtig! Het is de veer van een papegaai. "Oef", zucht VIER. "Deze prachtige veer van de papegaai neem ik mee. Mijn nieuwe naam is Prachtige Papegaai".



En VIJF? VIJF zit nog in het gras. Hij huilt. "Ik durf niks", snikt hij. "En ik kan ook niks". Dan hoort hij iets bij zijn oor zoemen. Opeens heeft hij een idee ...



De vijf kleine indianen zijn terug in het dorp. Trots vertellen ze hun nieuwe naam aan de grote indianen. "Mijn naam is Brullende Beer", zegt

EEN en hij laat het stukje vacht zien. "Mijn naam is Vliegende Vis", zegt TWEE en hij laat de vis die hij heeft gevangen zien. "Mijn naam is Sissende Slang", zegt DRIE en hij laat de dode slang zien. "Mijn naam is Prachtige Papegaai", zegt VIER en hij laat de veer van de papegaai zien. Daar staat VIJF. Hij maakt zijn hand open. Op de hand van VIJF zit een vlieg. De vlieg is weer vrij en vliegt weg. "Mijn naam is Vrije Vlieg", zegt VIJF.

Wat een mooie namen. Het wordt een groot feest. Alle indianen dansen, de hele nacht lang!

- Schrijf de nieuwe namen van de kleine indianen onder elkaar op het bord. Vraag aan de kinderen hoe de kleine indianen aan de namen zijn gekomen. Laat vervolgens zien dat de naam steeds uit twee woorden bestaat. Laat ook zien dat de beginletter van die twee woorden steeds hetzelfde is en onderstreep de beginletters.

◆ Afsluiting

Bedenk samen met de kinderen een indianennaam voor ieder kind, waarbij de beginletter van de voor- en achternaam hetzelfde is, bijvoorbeeld Schattige Sanne of Mooie Monique. Laat de kinderen tot slot vertellen wat hun nieuwe indianennaam is met de zin 'Mijn naam is ...'

EXTRA



Deel kopieerblad 4 uit.

Op dit blad staat een hoofdtooi. Laat de kinderen de hoofdtooi kleuren terwijl u rondloopt. Laat de kinderen het eerste woord van hun indianennaam op de tooi schrijven. Laat het kind daarna hun eigen naam erachter schrijven. Laat de kinderen vervolgens de hoofdtooi uitknippen, maak de hoofdtooi vast en laat de kinderen de hoofdtooi opzetten.

Les 12 Een huis op de maan

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat (**later, de aarde, de maan** en **de raket**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema VROEGER/NU/LATER.
- Gericht luisteren naar de tekst van een gedicht.
- Toepassen van synoniemen (de aarde/de wereld).
- Toepassen van rijmwoorden.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 60 en 61: De aarde en de wereld.
- Plaat 33 t/m 35: Huizen vroeger/nu/later.
- Synoniemenposter.
- Track 18: Het gedicht: 'Vliegen naar de maan'.

Vorbereiding

- Stop de platen 33 t/m 35 in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de begrippen 'vroeger' en 'nu' aan de hand van de platen aan de woordmuur.
Kern	10 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van plaat 35 en het gedicht 'Vliegen naar de maan'.
	5 min.	U maakt de woordtrap VROEGER/NU/LATER.
	5 min.	U biedt het synoniem 'de aarde'/'de wereld', aan.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt het gedicht 'Vliegen naar de maan'.

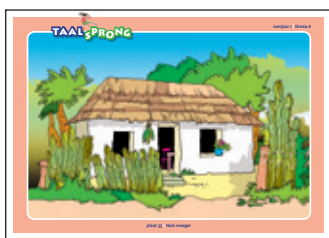
◆ Start

Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de
tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de platen 33 t/m 35 eruit. Herhaal de begrippen 'vroeger' en 'nu' aan de hand van plaat 33 en 34.



Vroeger is lang geleden. Vroeger is
alles wat al gebeurd is.
Nu is wat er op dit moment gebeurt.
Toen er dinosaurussen leefden,
was dat vroeger of nu?
Toen er indianen leefden, was dat vroeger of nu?
Dit huisje, is dat een huisje van vroeger
of van nu?

Laat de plaat van het huis op **de maan** zien en bespreek met de kinderen wat er allemaal te zien is op de plaat. Hang de plaat daarna naast de andere twee platen aan het bord.



◆ Kern

1. Wijs de plaat van het huisje op **de maan** aan. Leg uit dat dit niet iets van vroeger is, omdat er vroeger geen huizen op **de maan** stonden. Leg uit dat dit niet iets van nu is, omdat er nu ook geen huizen op **de maan** staan. Leg tot slot uit dat er nu nog geen huis op **de maan** staat, maar dat het over 100 jaar misschien wel zo kan zijn, **later**. Leg het doelwoord **later** uit.



• later:



Later is wat nog moet komen.
Het is nog niet gebeurd.
We weten ook niet of het echt gaat gebeuren.
Een huis op **de maan** bestaat nu niet, maar misschien **later** wel.

Vertel de kinderen dat om op de maan te kunnen wonen, je met een **raket** naar **de maan** moet vliegen. Daar gaat het volgende gedicht over. Wijs tijdens het voordragen van het gedicht, de doelwoorden aan op plaat 35.



*Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de maan.*



*Ik ga eerst in een baan
om de aarde heen.
Dan vlieg ik door de ruimte
helemaal alleen.*

*Daarna ga ik vol gas
met mijn raket,
totdat ik eindelijk
voet op de maan heb gezet!*

*Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de maan.*



Leg aan de hand van het gedicht de doelwoorden uit.

• de aarde:



De aarde is een grote bol in de lucht, waarop wij wonen. Een ander woord voor **aarde** is de wereld. De grond waarop wij staan is **de aarde**.

• de maan:



De maan is een grote bol die je soms in de lucht ziet.
De maan is heel ver weg van **de aarde**. Als je op **de maan** staat, kun je **de aarde** zijn. En vanaf **de aarde** kun je de maan zien.

• de raket:



Een **raket** is een vervoermiddel dat zichzelf de ruimte inschiet. Ver van **de aarde**. Een **raket** vliegt heel hard en kan landen op **de maan**.

2. Maak de woordtrap VROEGER/NU/LATER op het bord, met de platen 33 t/m 35.

3. Laat de flashcards 'de aarde' en 'de wereld' zien. Vertel dat de aarde en de wereld synoniemen van elkaar zijn, ze betekenen hetzelfde. Hang de flashcards naast de synoniemenposter. Herhaal kort de synoniemen die op de synoniemenposter staan. Doe het als volgt:



Een ander woord voor **de aarde** is ...



Wijs hierbij de betreffende afbeelding aan.

◆ **Afsluiting**

Herhaal het gedicht, laat de kinderen zelf het rijmwoord invullen.



*Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de*

*Ik ga eerst in een baan
om de aarde heen.
Dan vlieg ik door de ruimte
helemaal*

*Daarna ga ik vol gas
met mijn raket,
totdat ik eindelijk
voet op de maan heb gezet!*

*Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de*



Laat de kinderen twee foto's van zichzelf meenemen voor de volgende les. Eén van toen ze baby waren en één recente foto.

Les 13 Later als ik groot ben ... (1)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit de les herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat (**het beroep, de dokter, de verpleegster, de piloot, de politieagent en de astronaut**).
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema DE BEROEPEN.
- Koppelen van eigen kennis en ervaring aan de gegeven informatie.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 36: Allerlei beroepen.

Vorbereiding

- Laat de kinderen de meegebrachte foto's bij u inleveren.
- Zorg voor lege flashcards.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt de woordtrap VROEGER/NU/LATER door de kinderen de meegebrachte foto's op de juiste plek in de woordtrap te laten hangen.
Kern	20 min.	U legt de doelwoorden uit, aan de hand van plaat 36.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen vertellen welk beroep hun ouders hebben.

◆ Start

Kies uit de foto's die de kinderen meegenomen hebben één kind. Laat eerst de babyfoto van het kind zien en vraag aan de kinderen op wie de baby lijkt en of zij weten wie de baby is. Vertel dan dat het een foto van ... (noem de naam) is als baby, een foto van vroeger. Laat daarna de foto van hetzelfde kind nu zien. Stel dezelfde vraag. Vertel dat het een foto van ... (noem de naam) is zoals hij/zij er nu uit ziet.

Ga bij de woordtrap VROEGER/NU/LATER staan. Laat de kinderen alle meegebrachte foto's op de juiste plek in de trap hangen. Kom met de kinderen tot de conclusie dat de foto's van later er nog niet zijn. Hoe zouden de kinderen er later uitzien? En wat zouden ze later voor een **beroep** hebben?

◆ Kern

Vertel dat u vroeger al graag juf/meester wilde worden en dat het uw **beroep** is.

- **het beroep:**



Een **beroep** is het werk wat je doet en waar je geld voor krijgt.
Mijn **beroep** is juffrouw/meester.
Dat **beroep** heb ik geleerd op de school voor juffrouwen en meesters.

Bekijk vervolgens met de kinderen plaat 36.



Op deze plaat staan verschillende **beroepen** afgebeeld. Laat de kinderen de **beroepen** opnoemen die ze al kennen in het Nederlands en schrijf deze op het bord. **Beroepen** die al aan bod gekomen zijn bij de vorige thema's van Taalsprong zijn: de kok, de ober, de serveerster, de machinist, de conducteur, de juffrouw en de meester.

Wijs vervolgens één voor één de **beroepen** op de plaat aan die de kinderen niet uit zichzelf noemen en leg ze uit.

- **de dokter:**



Het beroep van deze meneer is **dokter**.
Als je ziek bent of als je ergens pijn hebt, dan ga je naar **de dokter**.
De dokter helpt je om weer beter te worden.

• de verpleegster:



Het beroep van deze mevrouw is **verpleegster**.
De verpleegster werkt in het ziekenhuis.
De verpleegster helpt **de dokter** en zorgt voor de zieke mensen.

• de piloot:



Het beroep van deze meneer is **piloot**.
 Hij bestuurt het vliegtuig.
De piloot laat het vliegtuig opstijgen en ook weer landen.

• de politieagent:



Het beroep van deze meneer is **politieagent**.
De politieagent helpt mensen die hulp nodig hebben.
De politieagent zorgt er ook voor dat mensen zich aan de regels houden. Bijvoorbeeld in het verkeer.

• de astronaut:



Het beroep van deze meneer is **astronaut**.
 Hij vliegt met een raket naar de maan of naar een andere planeet.

◆ **Afsluiting**

Laat de kinderen vertellen wat hun ouders voor een **beroep** hebben. Check of deze **beroepen** op de plaat staan, zo niet, maak dan een aparte flashcard met hierop **het beroep**.

Hang plaat 36 ALLERLEI BEROEPEN aan de woordmuur.

Les 14 Later als ik groot ben ... (2)

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van het thema herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Formuleren van zinnen.
- Kennen van de betekenis van woorden uit het woordschema VROEGER/NU/LATER.
- Uitvoeren van instructies op een werkblad.

Materiaal Taalsprong

- Flashcards 62 t/m 79: Vroeger, nu, later, de klas (vroeger, nu later), het speelgoed (vroeger, nu, later), het vervoermiddel (vroeger, nu, later), het huis (vroeger, nu, later) en het beroep (vroeger, nu, later).
- Plaat 36: Allerlei beroepen.
- Kopieerblad 5: Ik: Vroeger, nu en later.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 5 voor alle kinderen.
- Stop de flashcards 62 t/m 79 in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat de kinderen vertellen welk beroep ze willen uitoefenen als ze later groot zijn.
Kern	20 min.	U breidt de woordtrap VROEGER/NU/LATER uit, met de flashcards.
Afsluiting	5 min.	U laat de kinderen kopieerblad 5 invullen.

◆ Start

Laat de kinderen één voor één vertellen wat ze later, als ze groot zijn, willen worden. Laat ze steeds beginnen met de volgende zin:

“Later als ik groot ben, word ik”



Haal de tijdmachine tevoorschijn.



Wat zal er vandaag in de tijdmachine zitten?
Wie durft er op de knop te drukken?

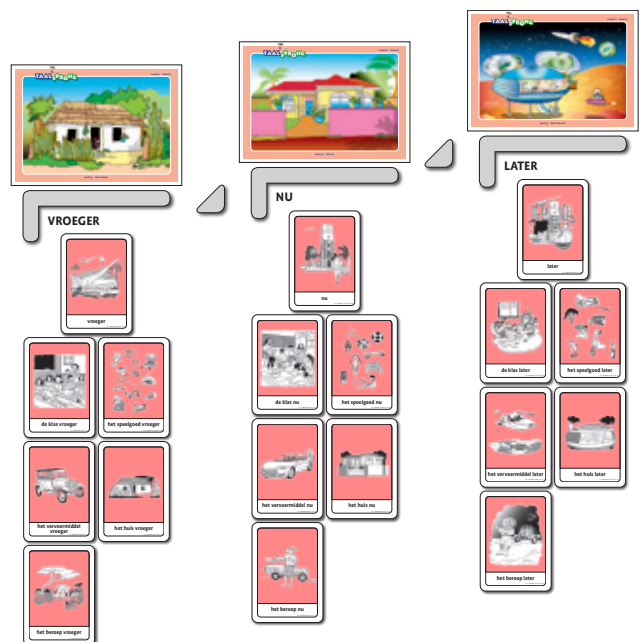
Schud met de tijdmachine, maak daarna de tijdmachine open en haal de stapel flashcards eruit.



Hé, wat raar. Het lijkt wel of de tijdmachine in de war is.
Ik heb allerlei kaarten van vroeger, nu en later.
Laten we eens kijken waar al die kaarten bijhoren.

◆ Kern

Laat vervolgens telkens een flashcard zien en plaatsen onder de goede tree van de woordtrap.



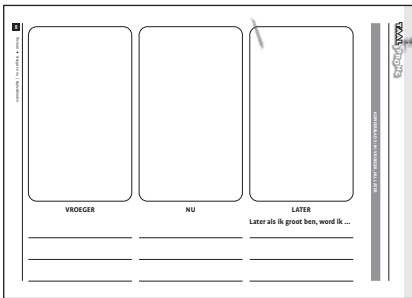
Benoem de flashcards en laat de kinderen de woorden nazeggen. Stel vragen over de woordtrap, bijvoorbeeld:

- Hoe zag de klas er vroeger uit?
- Zie je nu ook nog wel eens huizen van vroeger?
- Denk je dat je zelf ooit op de maan gaat komen?
- In welk vervoermiddel heb je nog nooit gezeten?
- Welk beroep bestond vroeger nog niet?

Stimuleer de kinderen om antwoord te geven in een zin van minimaal drie woorden.

◆ **Afsluiting**

Deel kopieerblad 5 uit.



Laat de kinderen hun babyfoto en recente foto opplakken en laat ze een tekening maken van hoe ze denken er later uit te zien. In de tekening mogen ze de zin 'Later als ik groot ben, word ik ...', invullen.

Les 15 Herhalingsles

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een spel spelen met medeleerlingen.

Subdoelen

- Uitbreiden van de woordenschat (**het kwartet**).
- Formuleren van zinnen.
- Uitwisselen van informatie.
- Kennen van de betekenis van woorden uit de aangeboden wordschema's.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 6: Het kwartetspel.

Vorbereiding

- Kopieer één keer het kwartetspel op A3-papier, knip de kaarten uit en maak er een reuzenkwartetspel van.
- Kopieer per groepje het kwartetspel op A4-papier en knip de kaartjes uit.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat de kinderen de kaarten van het kwartetspel benoemen en categoriseren.
Kern	15 min.	U legt het kwartetspel uit en u speelt het met de hele klas.
Afsluiting	10 min.	U laat de kinderen in groepjes van vier, kwartetten.

◆ Start

Laat de kaarten van het reuzenkwartetspel zien en laat de kinderen ze benoemen. Het kwartetspel bestaat uit allemaal afbeeldingen van woorden die in dit thema aan bod gekomen zijn. Vertel vervolgens dat steeds vier kaarten bij elkaar horen. Vier kaarten beelden bijvoorbeeld een beroep uit. Laat de kinderen de kaarten met het beroep bij elkaar zoeken, zodat er een groepje ontstaat. Doe hetzelfde met de kaarten van het vervoermiddel vroeger, het vervoermiddel nu, de dinosaurius, het speelgoed en de indiaan. Leg uit dat de vier kaarten die bij elkaar horen **een kwartet** vormen en dat u een spel gaat spelen waarbij degene met de meeste **kwartetten** wint.

◆ Kern

Speel met de kinderen het reuzekwartetspel. Benoem ook steeds al uw handelingen. Verdeel de klas in vier groepen. Schud de kaarten en verdeel de kaarten over de vier groepen. Wijs de kinderen erop dat ze hun kaarten niet aan een andere groep mogen laten zien. Leg uit dat het de bedoeling is om een **kwartet** bij elkaar te krijgen. Om een **kwartet** te krijgen, mag je aan een andere groep de kaarten vragen die je niet hebt. Speel het spel de eerste keer met 'open' kaarten. Wijs een groep aan die mag beginnen, speel het spel en begeleid dit uitvoerig. Leg de nadruk op de talige kant van het spel, namelijk de standaardzinnen



'Mag ik van jou?'



'Die heb ik niet/wel.'



'Kwartet!'

Spelregels

Wie aan de beurt is, vraagt één van de andere spelers een kaart die hij/zij zelf niet heeft. Dit moet dan wel een kaart zijn van een **kwartet** waarvan de speler zelf minimaal één kaart in handen heeft. Noem de naam van **het kwartet** en vraag naar de kaart die u wilt hebben.

- Als de speler die kaart heeft, dan moet hij/zij deze afgeven en mag u doorgaan met het vragen van kaarten. Dit mag aan dezelfde of aan een andere speler.
- Heeft een speler de gevraagde kaart niet, dan is de beurt voorbij en is de speler aan wie de laatste kaart is gevraagd, aan de beurt.
- Als een speler een setje van vier kaarten heeft, roept deze "**kwartet!**" en legt de vier bij elkaar horende kaarten voor zich neer op tafel.

Het spel is afgelopen als alle **kwartetten** compleet zijn.

Schat zelf in of het nodig is om het spel nog een keer gezamenlijk te spelen voordat de kinderen in kleine groepjes het minikwartet gaan spelen.

◆ Afsluiting

Laat de kinderen in kleine groepjes minikwartet spelen. Spoor ze aan om bij het communiceren alleen Nederlands te gebruiken.

Herhalingsdag 1

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van dit thema herkennen en benoemen, de kinderen kunnen instructies op een werkblad uitvoeren en de kinderen kunnen tegenstellingen toepassen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's.
- Toepassen van tegenstellingen.
- Zingen van de tekst van een lied.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 7: De signaleringstoets. **Toets digitaal niet beschikbaar**
- Kopieerblad 8: Het registratieformulier.
- Track 17: Het lied: 'De dinosaurusrap'.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 7 voor alle kinderen en kopieerblad 8 één keer.
- Hang een aantal flashcards uit de woordtrap VROEGER/NU/LATER bij de verkeerde trap.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U speelt het spel 'Wat is fout?'.
Kern	20 min.	U neemt de signaleringstoets af.
Afsluiting	5 min.	U zingt het lied 'De dinosaurusrap'.

◆ Start

Speel het spel 'Wat is fout?'.

Bekijk met de kinderen de woordtrap VROEGER/NU/LATER aan de woordmuur. Welke flashcards hangen fout? Laat de kinderen de flashcards die fout zijn, benoemen en deze vervolgens bij de juiste tijd (vroeger, nu of later) hangen. Herhaal tenslotte alle flashcards.

◆ Kern

Neem de signaleringstoets af.

Deze toets bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel van de toets wordt klassikaal afgenomen, het tweede deel van de toets wordt individueel afgenomen.



◆ Afsluiting

Zing het lied 'De dinosaurusrap' met de kinderen.



Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus



*Lang, lang, lang geleden,
toen er nog geen mens bestond.
liepen er al grote beesten
op deze mooie aarde rond.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

*Ze brulden en ze beten
en ze hadden een lange nek.
Maar ik weet niet hoe ze heten,
want die namen zijn zo gek.*

Dinosaurus, dinosaurus, di-di-di-di-dinosaurus

Dinodinges, brontodinges

en tyrodingesrex.

*Ik geef ze wel een eigen naam,
een leuke of iets gek.*



Herhalingsdag 2

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden uit het thema herkennen en benoemen.

Subdoelen

- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's.
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.
- Gericht luisteren/kijken naar een film.
- Voeren van een kort gesprek.

Materiaal Taalsprong

- Film: Een klas van vroeger.

Vorbereiding

- Analyseer de signaleringstoets en herhaal in deze les de woordschema's waar de woorden die slecht gescoord zijn, in voorkomen.
- Kies opdrachten om te consolideren en leg klaar wat u nodig hebt.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U speelt het spel 'Ra, ra, wat is het?'.
Kern	20 min.	U herhaalt de doelwoorden door middel van consolideeroefeningen.
Afsluiting	5 min.	U herhaalt de film over de klas vroeger. En u bespreekt met de kinderen hoe ze denken dat de klas er later uit zal zien.

◆ Start

Herhaal de woordschema's op de woordmuur.
Speel het spel 'Ra, ra, wat is het?'
Geef een omschrijving van een flashcard en laat de kinderen aangeven om welke flashcard het gaat.



Vroeger kon je hier nog niet mee reizen.
Je vliegt ermee naar de maan.
Ra, ra, wat is het?



Het is een speelgoed van glas. Het is klein en rond en rolt over de grond.
Ra, ra, wat is het?



Het is een soort auto met dikke wielen. De boeren gebruiken het. Ra, ra, wat is het?



Het is een lange stok met een scherpe punt. De indianen gebruiken het bij het jagen.
Ra, ra, wat is het?



Het is een grote bol die je in de lucht ziet. Je vliegt er met een raket naar toe.
Ra, ra, wat is het?
Et cetera



TIP

Bij het geven van omschrijvingen is het belangrijk dat u veel gebaren en mimiek gebruikt, ter ondersteuning van hetgeen u zegt. Wat gezegd wordt, komt zo nog duidelijker over.

◆ Kern

Uit de analyse van de signaleringstoets is gebleken welke woorden de kinderen nog niet goed receptief beheersen. Herhaal de woordschema's waar deze woorden in voorkomen.

Kies vervolgens uit de volgende consolideeroefeningen een oefening die bij het woordschema past:

Beeld in, beeld uit

Leg de flashcards op een stapel met de afbeelding naar beneden. Leg uit dat u de kinderen een flashcard laat zien, maar dat uzelf niet weet wat er op staat. Laat de kinderen uitbeelden wat er op de flashcard staat en dan raadt u wat er op de flashcard staat. Draai vervolgens de rollen om. U beeldt een flashcard uit en de kinderen raden wat het is.

Wat is weg?

Ga bij een woordschema staan. Herhaal het woordschema. Laat de kinderen hun ogen dicht doen en haal een flashcard weg. Welke flashcard is verdwenen?

Geef je woord door

Kies een woord uit één van de woordschema's. Fluister het woord in het oor van een kind, dat ene kind fluistert het woord in het oor van het volgende kind, dit gaat net zolang door tot het woord de hele klas door is geweest. Aan het eind wordt gecontroleerd of het woord goed doorgegeven is. Als het woord niet klopt, gaat u na waar het mis is gegaan. Herhaal tot slot de betekenis van het woord.

Levende woordspin

Deel flashcards (van de woordmuur) uit, die samen verschillende woordspinnen vormen. Laat de kinderen rondlopen met hun flashcard en op zoek gaan naar andere kinderen waar ze een woordspin mee kunnen vormen. Bijvoorbeeld een woordspin vervoermiddelen, speelgoed, beroepen et cetera ...

Wat is het?

Leg een voorwerp (bijvoorbeeld speelgoed van vroeger) onder een doek. Laat de kinderen voelen en raden wat er onder de doek ligt. Weten ze ook wat je met het voorwerp kunt doen?

Pictionary

Kies een woord van de woordmuur. Teken dit op het bord en laat de kinderen raden wat het is. Houd de tijd bij en ga na hoeveel woorden de kinderen binnen vijf minuten kunnen raden.

De detective

De bedoeling van deze oefening is om met het stellen van zo weinig mogelijk vragen het juiste woord te raden. Een kind, de detective, gaat even uit de klas en de klas kiest samen een woord van de woordmuur. Het kind komt terug in de klas en mag vragen stellen aan de kinderen in de klas. Kan de detective met tien vragen het woord raden?

◆ Afsluiting

Laat de kinderen de film van de klas van vroeger nog een keer zien. Voer daarna een kort gesprekje over hoe zij denken dat een klas er later uit zal zien?



Herhalingsdag 3

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen gericht begrijpend luisteren naar een verhaal en de kinderen kunnen vragen over het verhaal correct beantwoorden.

Subdoelen

- Begrijpen van de strekking van een verhaal.
- Aangeven (aan de hand van platen) van de juiste volgorde van een verhaal.
- Beantwoorden van (open) vragen.
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's.

Materiaal Taalsprong

- Plaat 5 t/m 15: Het verhaal: 'Het huisje dat verhuisde', Virginia Lee Burton.
- Verhaal met platen: 'Het huisje dat verhuisde'.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U laat de kinderen de platen van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' in de goede volgorde leggen.
Kern	15 min.	U laat het verhaal met platen 'Het huisje dat verhuisde' zien.
	5 min.	U stelt vragen over de inhoud van het verhaal.
Afsluiting	5 min.	U kiest een consolideeroefening.

◆ Start

Laat de platen van het verhaal 'Het huisje dat verhuisde' zien. Vraag aan de kinderen of ze nog weten waar het verhaal over gaat. Laat de kinderen de platen in de goede volgorde hangen.

◆ Kern

1. Laat het verhaal met platen 'Het huisje dat verhuisde' zien. Laat de kinderen na afloop de vervoermiddelen benoemen die ze in het verhaal gezien en gehoord hebben.



2. Stel de kinderen vragen over de inhoud van het verhaal.

- Houdt het huisje van rustig of druk?
- Waarom was het huisje niet blij?
- Hoe is het huisje verhuisd?
- Zou het huisje op de maan willen wonen?
- Et cetera ...

◆ Afsluiting

Kies een woordschema dat u nog wilt oefenen. Kies ook een consolideeroefening die bij het woordschema past. Suggesties staan in herhalingsdag 2.

Vertel de kinderen dat ze morgen speelgoed mogen meenemen van vroeger of nu en dat ze daar iets over mogen vertellen.

Herhalingsdag 4

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen een kort en simpel verhaal vertellen en de kinderen kunnen een spel met medeleerlingen spelen.

Subdoelen

- Vertellen van een kort en simpel verhaal.
- Uitwisselen van informatie.
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 6: Het kwartetspel.

Vorbereiding

- Vertel de kinderen een dag van tevoren dat ze vandaag speelgoed van vroeger of van nu mogen meenemen en dat ze hier iets over mogen vertellen.
- Stop het meegebrachte speelgoed in de tijdmachine.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U bekijkt met de kinderen het meegebrachte speelgoed en u bepaalt van alles of het speelgoed van vroeger/nu/later is.
Kern	20 min.	U organiseert een vertelkring of u herhaalt het kwartetspel van les 15.
Afsluiting	5 min.	U speelt het spel 'Ra, ra, welk beroep heb ik?'

◆ Start

Schud telkens met de tijdmachine en haal er een speelgoed uit. Bepaal met de kinderen of het speelgoed van vroeger, nu of later is en concludeer dat veel van het speelgoed van nu, ook vroeger al gebruikt werd en later waarschijnlijk nog gebruikt zal worden.

◆ Kern

Organiseer een vertelkring. Laat de kinderen die iets mee hebben genomen van vroeger vertellen over wat ze hebben meegenomen. Geef de kinderen die niets hebben meegenomen van thuis een flashcard uit de woordkast SPEELGOED: VROEGER/NU en laat ze hier iets over vertellen.



TIP

Het is voor veel kinderen moeilijk om iets te vertellen. Zeker als ze iets moeten vertellen in een 'vreemde taal'. Help de kinderen die dit moeilijk vinden op weg, door vragen te stellen over het voorwerp of de flashcard. Let erop dat ze antwoord geven in een zin.

OF

Laat de kinderen in kleine groepjes het minikwartetspel spelen. Spoor ze aan, om bij het communiceren alleen Nederlands te gebruiken.

◆ Afsluiting

Speel het spel 'Ra, ra, welk beroep heb ik'. Beeld een beroep uit. Gebruik hierbij ook taal zonder de naam van het beroep te noemen en laat de kinderen raden om welk beroep het gaat. Bijvoorbeeld:



Allemaal opletten. Kijk naar het bord.
Ik ga jullie een som leren.



Ik werk in het ziekenhuis. Ik help de dokter. Ik zorg voor zieke mensen.
Et cetera ...

Laat nu de kinderen de beroepen uitbeelden op dezelfde wijze als u gedaan hebt.

Herhalingsdag 5

Hoofddoel van de les

- De kinderen kunnen de doelwoorden van dit thema herkennen en benoemen en de kinderen kunnen instructies op een werkblad uitvoeren.

Subdoelen

- Toepassen van rijmwoorden.
- Uitvoeren van instructies.
- Kennen van de betekenis van woorden uit de woordschema's.
- Herkennen van een woord op grond van een beschrijving.

Materiaal Taalsprong

- Kopieerblad 9: De controletoets. **Toets digitaal niet beschikbaar**
- Track 18: Vliegen naar de maan.

Vorbereiding

- Kopieer kopieerblad 9 voor alle kinderen.

Lesoverzicht

Start	5 min.	U herhaalt het gedicht: 'Vliegen naar de maan'.
Kern	15 min.	U neemt de controletoets af.
Afsluiting	10 min.	U ruimt de woordmuur op middels een quiz.

◆ Start

Draag het gedicht 'Vliegen naar de maan' voor en laat de kinderen de rijmwoorden invullen.



Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de

*Ik ga eerst in een baan
om de aarde heen.*

*Dan vlieg ik door de ruimte
helemaal*

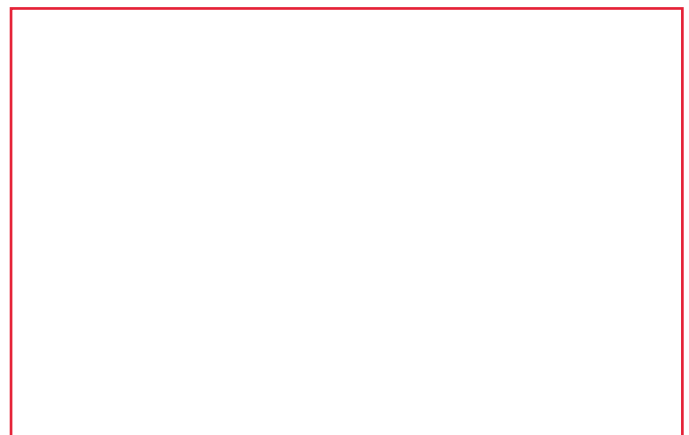
*Daarna ga ik vol gas
met mijn raket,
totdat ik eindelijk
voet op de maan heb gezet!*

Op de maan wil ik wonen,
ik wil hier ver vandaan.
Ik wil een raket besturen
en landen op de



◆ Kern

Neem de controletoets van thema 8 klassikaal af.



◆ Afsluiting

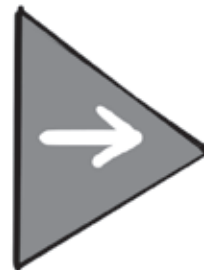
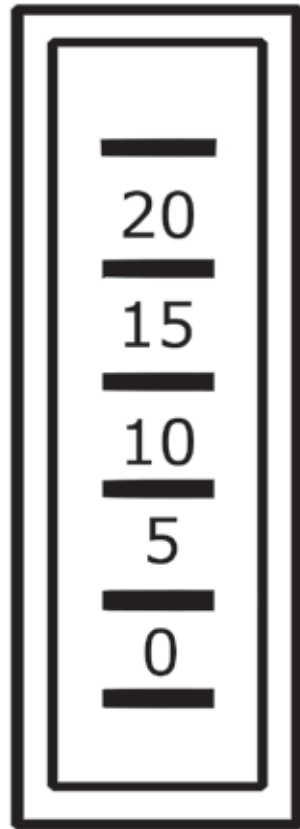
Ruim de woordmuur middels een 'quiz' op. De tegenstellingenposter, de synoniemenposter en de voorzetselposter blijven hangen. Stel vragen over of geef opdrachten met de verschillende flashcards aan de woordmuur. Het kind dat de vraag goed beantwoord heeft of de opdracht goed heeft uitgevoerd mag de flashcard of plaat van de woordmuur halen en terugstoppen in de tijdmachine.

- Welk dier is gevaarlijk, eet planten en heeft een lange nek?
- Met welk vervoermiddel kun je onder de grond reizen?
- Et cetera ...

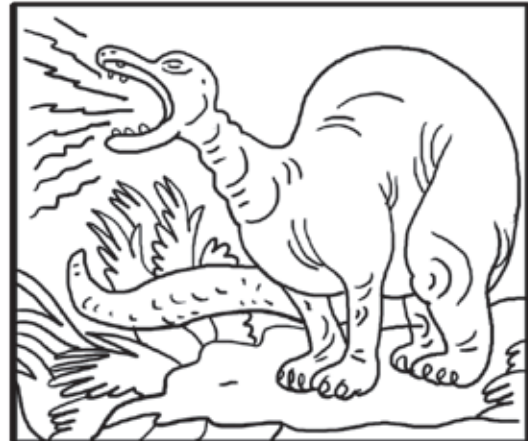
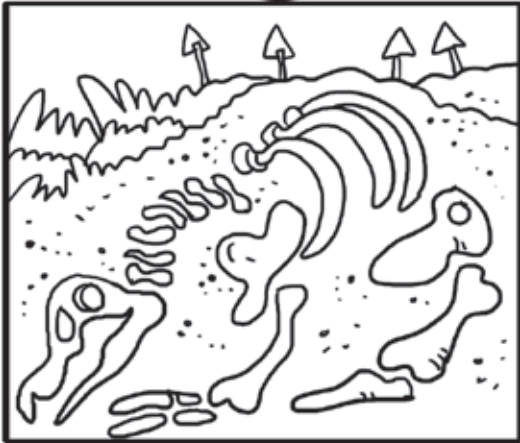


Kopieerbladen

- **Kopieerblad 1: Applicaties voor de tijdmaschine**
 - **Kopieerblad 2: Van ei tot dinosaurus**
 - **Kopieerblad 3: Wat gebruik je?**
 - **Kopieerblad 4: De hoofdtooi**
 - **Kopieerblad 5: Ik: vroeger, nu, later**
 - **Kopieerblad 6: Het kwartetspel**
 - **Kopieerblad 7: De signaleringstoets**
 - **Kopieerblad 8: Het registratieformulier**
 - **Kopieerblad 9: De controletoes**
 - **Kopieerblad 10: Het flashcardoverzicht**
-



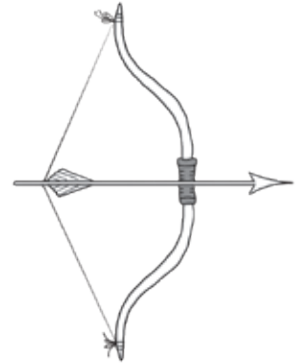
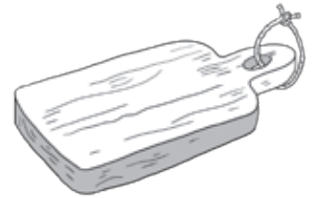
KOPIERBLAD 2: VAN EI TOT DINOSAURUS



KOPIERBLAD 3: WAT GEBRUIK JE?

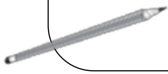
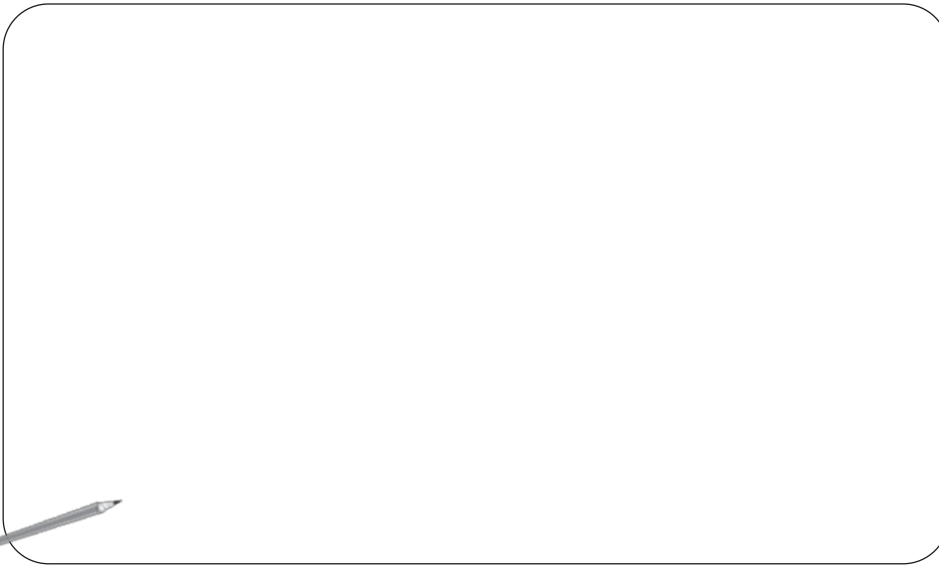
Jagen of koken?

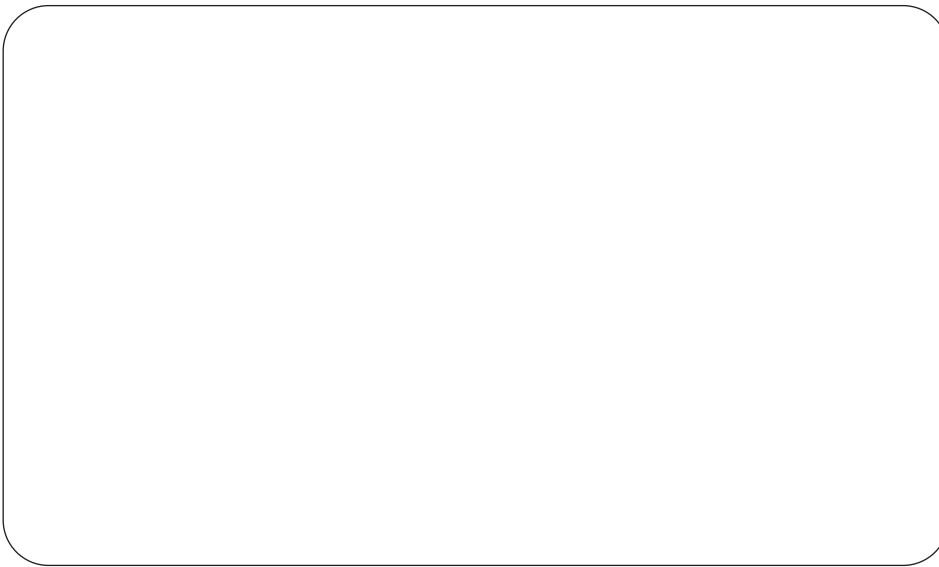
Waar hoort het plaatje bij? Trek een streep.

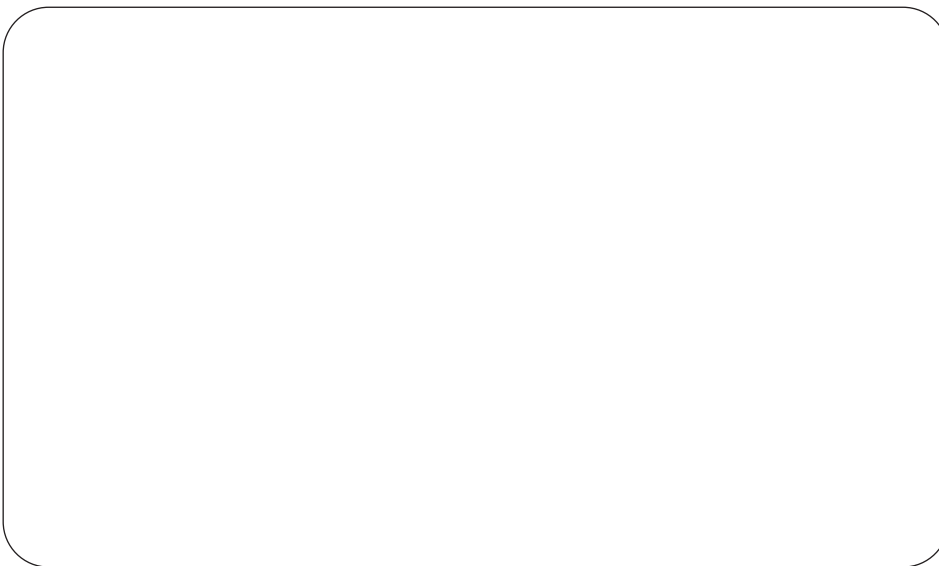


KOPIERBLAD 4: DE HOOFDTOOI




**LATER****Later als ik groot ben, word ik ...**

**NU**

**VROEGER**

KOPIERBLAD 6: HET KWARTETSPEL

TAALSPRONG

het beroep



de astronaut



de piloot



de politieagent



de verpleegster

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het beroep



de piloot



de astronaut



de politieagent



de verpleegster

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het beroep



de politieagent



de astronaut



de piloot



de verpleegster

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het beroep



de verpleegster



de astronaut



de piloot



de politieagent

lj1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel vroeger



de paard-en-wagen



de ezel



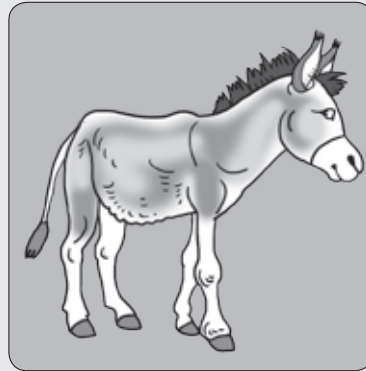
het paard



de koets

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel vroeger



de ezel



de paard-en-wagen



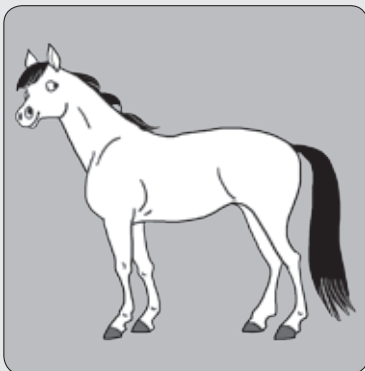
het paard



de koets

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel vroeger



het paard



de paard-en-wagen



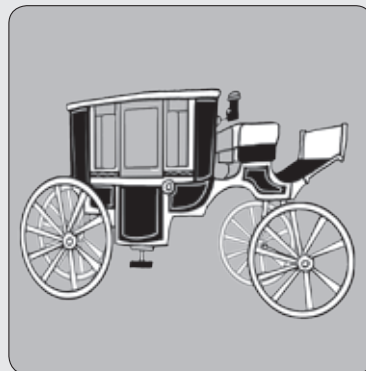
de ezel



de koets

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel vroeger



de koets



de paard-en-wagen



de ezel



het paard

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel nu



de raket



de tram



de trein



de metro

lj 1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel nu



de tram



de raket



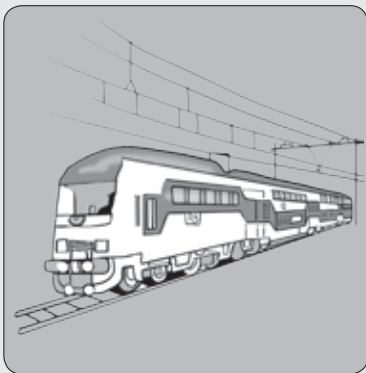
de trein



de metro

lj 1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel nu



de trein



de raket



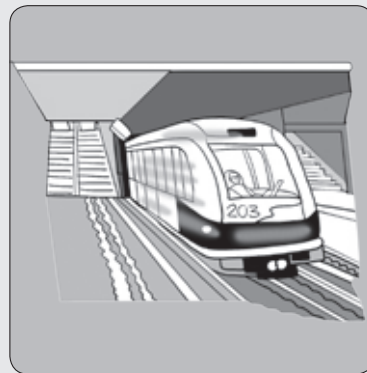
de tram



de metro

lj 1 • Thema 8 • Kwartet

het vervoermiddel nu



de metro



de raket



de tram



de trein

lj 1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de dinosaurus



de lange nek



de grote kop



de ongevaarlijke



het loopt op 2 poten

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de dinosaurus



de grote kop



de lange nek



de ongevaarlijke



het loopt op 2 poten

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de dinosaurus



de ongevaarlijke



de lange nek



de grote kop



het loopt op 2 poten

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de dinosaurus



het loopt op 2 poten



de lange nek



de grote kop



de ongevaarlijke

LJ1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het speelgoed



de tol



de hoepel



de knikker



het springtouw

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het speelgoed



de hoepel



de tol



de knikker

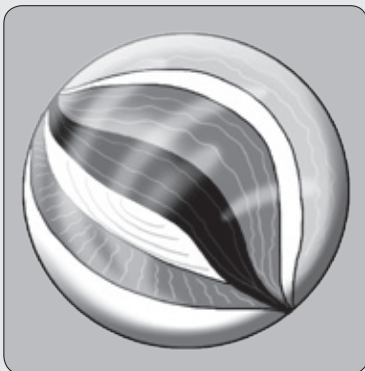


het springtouw

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het speelgoed



de knikker



de tol



de hoepel

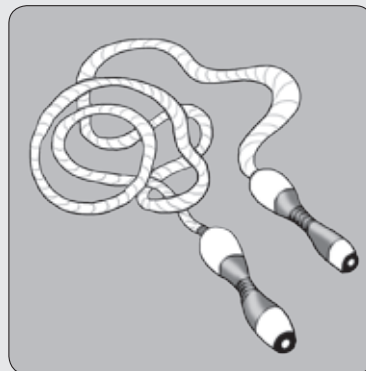


het springtouw

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG

het speelgoed



het springtouw



de tol



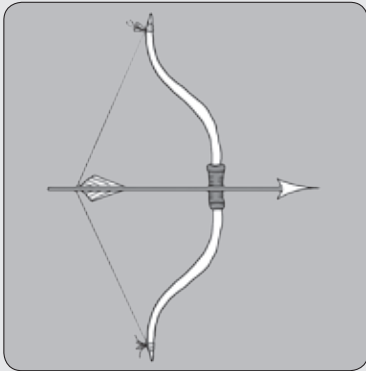
de hoepel



de knikker

lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de indiaan



de pijl-en-boog



de bijl



de speer



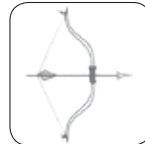
de kano

Lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de indiaan



de bijl



de pijl-en-boog



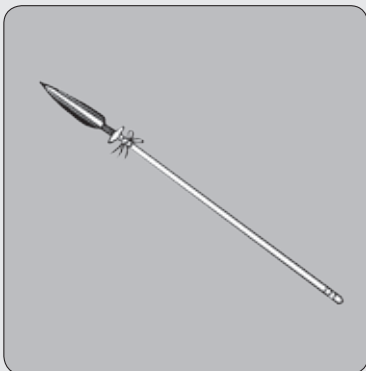
de speer



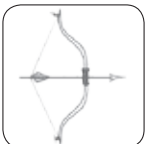
de kano

Lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de indiaan



de speer



de pijl-en-boog



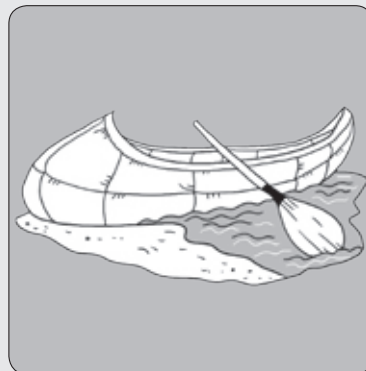
de bijl



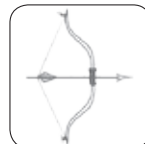
de kano

Lj1 • Thema 8 • Kwartet

TAALSPRONG
de indiaan



de kano



de pijl-en-boog



de bijl



de speer

Lj1 • Thema 8 • Kwartet








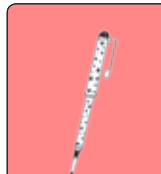



KOPIERBLAD 8: HET REGISTRATIEFORMULIER

Naam van de leerling	Niet gevaarlijk maar ...	Niet druk maar ...	Niet lang maar ...	Niet groot maar ...	Aantal fouten
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					





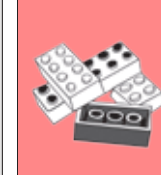

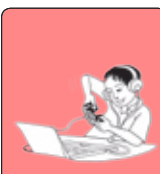
Geeft een kind een onjuist antwoord, zet dan een kruisje in het bijbehorende hokje.

KOPIERBLAD 10: HET FLASHCARDOVERZICHT




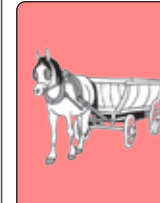
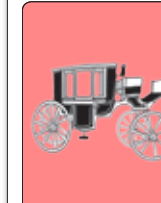




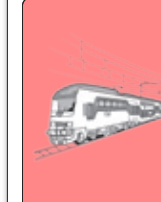

FLASHCARDS LES 1

 de klas vroeger	 de klas nu	 het schoolbord vroeger	 het schoolbord nu	 de leerling vroeger
 de leerling nu	 de pen vroeger	 de pen nu	 de tafel en stoel vroeger	 de tafel en stoel nu
 de airco				

FLASHCARDS LES 2

 de tol	 de hoepel	 de knikker	 het springtouw	 de lego
 het skateboard	 het computerspel			



FLASHCARDS LES 3

 het paard	 de ezel	 de fiets	 paard-en-wagen	 de koets
 de auto	 de tractor	 de vrachtauto	 de tram	 de trein
 de metro				

FLASHCARDS LES 4

 rustig	 druk
--	--

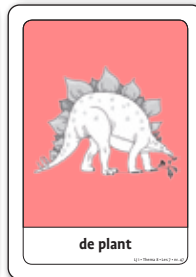
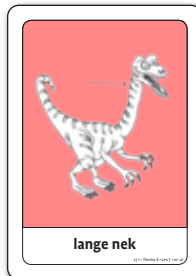
FLASHCARDS LES 5

 rustig	 stil
--	--

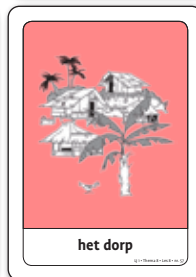
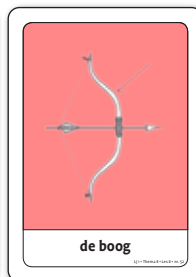
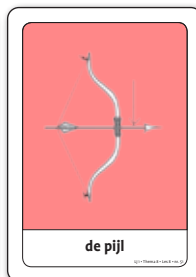
FLASHCARDS LES 6



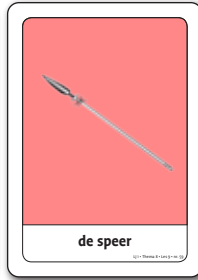
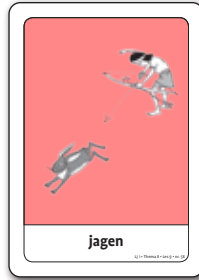
FLASHCARDS LES 7



FLASHCARDS LES 8



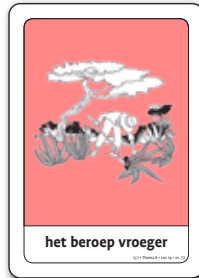
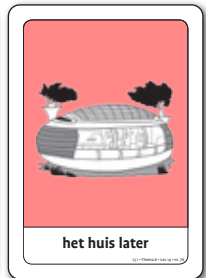
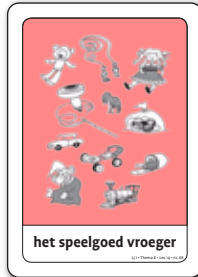
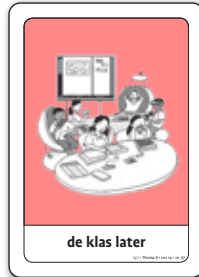
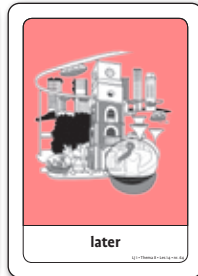
FLASHCARDS LES 9



FLASHCARDS LES 12



FLASHCARDS LES 14





Materialenlijst

DOOR LEERKRACHT TE VERZORGEN:

- een grote doos
- aluminiumfolie
- lege flashcards
- een zwarte stift
- een bal
- speelgoed van vroeger
- een groot vel karton (posterformat)
- faciliteiten om film, lied, verhaal en gedicht te kunnen bekijken en beluisteren

MATERIALEN TAALSPRONG:

- lied, verhalen en gedicht
 - film 'Een klas van vroeger'
 - flashcards 1 t/m 79
 - platen 1 t/m 36
-

